

ఆంధ్రమిత్ర

3.15.27

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ మార్చి నెల 24 వ తేది సోమవారము

No. 291

సంపుటము. ౫

కాళియు కి నా మ సంచిత్య ర ఫాల్గుణ మాస బహుళ అష్టమి ౮.

సంచిక ౨౯౧

మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసన 126

(రిజిస్టర్డ్) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టర్డ్) కాబడినది.

ఇప్పటికాలపు రుచి కనుపడునది, పాటిలేని మనోహరమగు నువాసనను. ఆటోహాగాని, సారాహాగాని, చేర్చబడకపోయినట్లయిన కేసుల పుష్కలము.

నీ కువాసనై కొన్ని రిందువులు చిలుకరించినవో, మనోహరమగు నువాసన నిర్మలమగుచును.

ఈ క్రింది కరమాలు నీసాలలో నుండును.

చిన్న నైజా (అర ద్రాం)	నీసా 1-కి 0.20
చుట్టరకము నైజా 1-ద్రాం	" " 0.12
కేరొక నైజా 2 "	" " 1.40
కేరొక నైజా 4 "	" " 2.00

న. పి. ఖర్చులు బుడ్డి 1-కి 0.80, 8 బుడ్డు 0.140 ప్రత్యేకము. వల్లెల, కట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమలలోను దొరకును. ఆటోకముగు నకలు నెంట్లు కలపు, కాపున, తాము కొనుగడుపు నిసానైజా, కాపునైజా ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరున పరికింపుడు ఈ ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరున పరికింపుడు గోరవారి దిగువనాటి ప్రాసినతో అటో డిల్ బహార్ గువాసనకాదు ఉచితముగ వంతుడు.

హోటలులు, అంగణములు, (దగ్గ అందు కుమార్ కంపెనీ ౧౦. 188, అమ్మమనీడు వీధి, బాంబాయి.

ద కాన దేవలం: నానా గౌరవోతం ముద్రీ, వైకాలనానానా, ముద్రాక

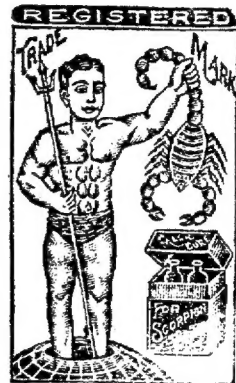
సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్) (కేసు మార్కు)

586

మృత్యుతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.

చువాచేదని రుచిపుడయవారలకు రూ 100 ఇకాం.

ఇది ప్రతి వటుంబమునందు కలసిన మృత్యువధము. అంగ్ల మూగాని, జేయవైద్యులచే పాక్షికాంచబడియున్నది. ఎన్నదినవి అంగినిన చుండు గుణములు, కలసిన మృత్యు కాక ఎలక, కక్కు, పాము, జిడ్డి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నువ్వయో పించును. కలపాకట్ 1-కి 0.80 పొట్టజి 0.80. 1 దణ్ణ పాకట్ కల రూ 5.00. పొట్టజి కల.

వికేసాని 2 ప్యాకట్లు తిప్పించుకొనవారికి పొట్టజి ఇకాం వర్తకులకు 100కి 25 రూపాయలు వసూలు నియ్యబడును.

ఇరువామా:— ధన లక్ష్మి కంపెనీ, 18 వెంకటేశ్వరస్వామి వీధి, సాకాచేరు పోర్టు, మదరాసు.

గమనింపుడు గమనింపుడు

ఫర్మా లెక్ పేనాల ధర తగ్గించబడినది.

బ్లాక్ బర్డు రూ 8-80, స్వాక్ రూ 7, వాటర్ మెక్ రూ 7-80, వాటర్ మెక్ (సేప్టికే సెల్ ఫిల్లింగ్) రూ 10-80, సెల్ ఫిల్లింగ్ 210 రూ 4. అలెగ్సాండ్రా రూ 2-120. (1514) గిరిబదర్లు, వైమర్స్, తిరువళ్ళీ, జి. కరాన్.

ఉచితము! రూ. 3000. ఉచితము!

వివరములు కొరువారికి తెలుపబడును.

ఏజెంట్లకు మంచిక మీషను ఉపవ్యవహును.

అదెన్న:— ఇ ఎం. కర్మ అందు కంపెనీ, 1527 పోర్టు కాశీలంక, గోదావరి జిల్లా.

ఆత్మజ్ఞానా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

వంశ్యముల కర్మావధును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. శిష్టనైజా చక్కని గ్రంథము. తెల 40.80. మనోజయ, ఆంధ్రనామికా కార్యాలయము హోల్లెరాస్ రోడ్, చింతాపూరు.

మదరాసు అందు సదరక్ మ గాటా

రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు (1531)

ఎలక్ట్రికల్ కనిముట్లను రిపేరు చేయుట యందు మంచి అనుభవముగల ఒక ఇన్స్ట్రుమెంటు మెకానిక్ (Instrument Mechanic) పెరంబూరు వద్దనున్న పనిచేయుటకు కావలెను. ఎంత కాల మనుభవముండునదియు, ఎంతజీతం కావలసి నదియు తెలుపుచు అర్జీలు ఎం. ఎస్. ఎం. రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్ ఎజెంట్లవారికి దరఖాస్తులు పంపుకొనవలెను.

వేసవి మిడిఎండ

తీవ్రముగ నుండి వగరమున వీధులలో ధూళిరేగుచు జనసమృద్ధముగ నుండి చల్లనిగాలి కాధారము లేని తరుణమున నాయుచలనమే లేని కాలమున కనులుమాసి కొంతకాలముండి

దిల్ కుష్

సుగంధమును చూరగొనడు. ఆ సువాసన మీకు వనవోద్యాన సందారానందమును స్మరణకు తెచ్చి ఆత్మగృహ స్వప్నములను కలిగించును. కావుననే యెల్ల వాగును

దిల్ కుష్

నీసాలను తమ అలంకార పేటికలం దనుర్చుకొనును.

దిల్ కుష్

ఆత్మగృహను సౌఖ్యమును అమందానందకరముగు సుగంధమును కలిగించును. సర్వాలంకారములకు నది నాయక మడి. వెలుగును, సోలయోజన్మిష్టతలను తెలియగోరువా రిట్లు వ్రాయవలెను.

కె. ఎన్. వి. అయ్యరు అందు కంపెనీ, 13/286, అప్పాబిల్లింగు, వైనాబజార్ రోడ్, మద్రాసు.

H. BOSE, Manufacturing Perfumer, 61/3 Bowbazar Street, CALCUTTA.

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల - బందరు

దర్శనాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు

మా కిట్లు వ్రాయుచున్నాను:

ఈ నెల 4, 8, తేదీల సంచికలలో ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు గూర్చిన దాక్టరు భోగరాజు పట్టాభిసేతారావు యొక్క రెండు యుత్తరములు ప్రచురింపబడినవి. కళాశాల శ్లోకపాఠములను గురించి మాచుటయందు అందరి యుపాధ్యాయులకు సామీపమును గూడ ప్రస్తావించిరి. అందు ఈ దిగువ సూచనములను ఆసాదములు ప్రత్యేకముగా కళాశాలకు వాడుకల సంబంధమును అనుకరించుటకలసా, ఇది ఆంధ్రజాతీయకళాశాలకు వాడుకల అనుకరించుటకలసా తొల గించి సుదృఢముచేయుటకలసా, నివృత్తిని కల్పింపజేయుటకలసా, విజ్ఞాన విమర్శన సాహసించుచున్నాను. ఆంధ్రజాతీయకళాశాలకు సామీపముతో నావిజ్ఞానమును వాడుకలకు గాక.

ఆ ఆపవాదము లెవ్వరు (1) కలసా కలసాగా నేను కొన్ని అంశాలను అత్యంతముగా నైన కొన్ని కోరికలను పాలకసంఘమువారిని కోరితినియు, దాని నంగీకరించుటకు నాగ్రహము చేయనియు, (2) కళాశాలాగారము, నూరిగా గొని యాచుచున్న స్వల్పముగా నున్న ప్రదేశము గడించు సమకట్టితి ననియు (3) పాలకసంఘమువారికిగల ఫీల్డరు మామూలుగా నాచే నమర్చించబడిన విజ్ఞానములను కొన్ని మామూలుగా నాచే నమర్చించబడిన విజ్ఞానములను సంతాపముతో ప్రకటించుటకలసా సాహసించుచు నాచే యందు నమృత స్వామి ద్రోహమును నూరించితి ననియు నున్నవి.

సీతారావుయ్యగారి యుత్తరములందు నాకు కొన్ని మామూలుగా నాచే నమర్చించబడిన విజ్ఞానములను సంతాపముతో ప్రకటించుటకలసా సాహసించుచు నాచే యందు నమృత స్వామి ద్రోహమును నూరించితి ననియు నున్నవి. సీతారావుయ్యగారు యుత్తరములందు నాకు కొన్ని మామూలుగా నాచే నమర్చించబడిన విజ్ఞానములను సంతాపముతో ప్రకటించుటకలసా సాహసించుచు నాచే యందు నమృత స్వామి ద్రోహమును నూరించితి ననియు నున్నవి.

సీతారావుయ్యగారు ఏమియును "అంధ" సమాధానముగా భవించు యుత్తరములను వ్రాసితిని తెలిపి యున్నాను. ఆ సమాధానములు తొలిలోనుంచు విషయములను ఇది కల్పనలు ఇది అసత్యము అని నూత్నముగా నిరూపించి విడిచియుంచుటకును నా సామీపమును గురించి అంధ నిపులగా వ్రాయుటలను అంధ ఆపవాదములు ప్రవేశించుటనే నేనింక మారము వ్రాయవలసినదని. పాఠములు తమిళము గాక.

ప్రభువాదము:—క. నెలకు నూరు రూపాయల చేతిమునుగుండి.

ప్రభువాదము నే నీకోర్కెను కోరి యుంటిని. దీనిని గూర్చి మామూలుగా వ్రాసినట్లుగా చాలా జేయుటకు రుక కీర్తింది కీర్తిగ్రాహిని:—

"దీక్షాభావన చేసిన పిమ్మట ఒకవిధమైన శిక్షాన ముకు నేను వచ్చినాను. అది నాకు శృంగారమును నుంచు నని నేను తలచుచున్నాను. యాదర్శన కథ్యుని సంపూర్ణ చేతనను నెలకు 60 లు మీరు కళాశాల యొసగును. ఇందు కు వైస, వారదత్తము యొక నిధినుండి మీరు రూ 200 లు వేరయిచ్చెదను. ఒక్కొక్క మాటు రూ 100 లు చొప్పున ఇది రెండు దఫాలుగా నిచ్చెదను. నేను రూ 200 లును (అనగా, మొత్తమునా నెల 1 కి 100 రూపాయల వేతనము చాలాపుగా సమకూర్చుటకు గాను ఈ మొత్తమును దెబబ పడినది. గో.కృష్ణ) మీరు నేనుకలసి, చిన్న చిన్న పుస్తకము లు నాచేతినివ్వలయును ఇంక నితరసౌకర్యాలందరి బాంధవులకు కృపకును గురవలగా వ్రాసి ప్రచురించుటలను వాడుకలగు యొ(నేను) రూ 200 లును గూర్చి నాడ సంపాదించగల మని నమ్మకముగలదు; ఏలన, నేనుకలసి కొన్ని అల్ల ఎక్కువ చేపనందు మనకు గల మర్యాద నున వార్యములను వచ్చుట కప్పుక సహాయమొనర్చును."

కళాశాలకరములై యాయోగ్యులులను రహస్యముగా సంపదయినని నా నాజ్ఞ యొసంగుటనది. అసత్యము ఈ

దభాలవారిగా నివృద్ధులు, నెలకు 20 రూపాయలు ఇచ్చు నట్లుగా, ఏ కారణముచేతనో మాన్యుటనది. భో.కృ. శితారావు య్యగారు, తమ కి-వ తేది యుత్తరమును ఇట్లు వ్రాసివారు.

"భగ్యముచేయుచున్నట్లు బహిరంగము కాకుండనుండుటకీర్తి వ్రాయుటకలసా గాని కళాశాలయాలభనము మామూల రావుగారికదగ్గ నెత్తును నిజంగా నుంచుటకీర్తి." నాకు మంతరావేశానికి భగ్యముచేయుటకు నింక సిగ్గులతో, రహస్యమెంచుటతో నేను మాత్రముసాహసించెను. వారి మొదటకు "నిధి" నిజముగా నున్నదో లేదో, అదియే లాభదో, కళాశాలదో, లేక స్వంతమో, విచారించుట నావసరము. ప్రభువును నై ఈ యుత్తరము దాఖలాగా నాకు 200 రూపాయలు కేవలము నూరేకరూపాయలచొప్పున రెండు దఫాలుగా ఇచ్చెద మని చెప్పెను. నెలకు 20 రుల మాట ముందుగా వచ్చినది. దభాలకేరము బట్టి మాస్తే కేవలము భర్తాభిప్రాయము మొదట తేనెట్లే తోచుచున్నది. ఇదియే గాక యీ 20 ల ప్రతి నెల కోకోవ్యాధి యిచ్చుచునే యుండెను భో.కృ. సీతారావుయ్యగారు తెల్పియున్నాను. ఇ వెంటివరకు సత్యమెవ్వరికిని మామూలుగా రావుగారి యుత్తరములను తేటపడగలదు.

9-10-18

"నాతేజలో మీరు రెండు అయి యెడలు, రూ.250, ఒకటి, రూ 15 ల ఒకటి కొద్దికోవలసినది ఇచ్చిన రూ. 10 లు గాక యిచ్చినాను. ఈ (మొత్తము) 60 లు ఆయాను నెలలకు ఎక్కువ మొత్తము (అనగా నెల 1 కి 20 రూపాయల) కొంద జనుకట్టుకోవలయును" దీనిబట్టి నెలనెలకు సరిగా రు 20 లు యిచ్చుటకునుటయే గాక, యీసామ్యు కోకోవ్యాధి వాకు స్వంతమోగా యిచ్చుటకూడలేదని స్పష్టము గాగలదు. ఈ 20 రూపాయలు మామూలుగా రావుగారి తమ పీటనుబట్టి యిచ్చుచుండెడివారు.

ఇక "నేను రు 200 ల" గూర్చి విచారించెను. ఇందు నూర్చిన వాక్యములు విచారించినదో, పుస్తకములు వ్రాయుట వాడుకలరావు గారు నేను కలసి గాని, లేక ఆయన ఆజ్ఞ కొనసకట్టును అనగా ఆ పుస్తకముయొక్క కట్టుబాటు, విషయ చక్క, కరిమిలి వగైరా నూచించి వ్రాయుట ఆజ్ఞ యొసంగి నపుడు నేనుగాని, జనుకట్టుకలసాను. అట్టి పుస్తకముల నమ్మడము సంపాదించి అందరి రు 200 లు నా కోసమును ఆయన చేతనే జనుకట్టుకలసాను. నేనుకలసి కొన్ని అల్ల ఎక్కువ చేపనందు ఆయనకు గల మర్యాదయే వీరికి ఆధార మని ఆయనయే నెలవిచ్చుచున్నాను. ఇక దీనిని గూర్చి, మేము భయము పుస్తకములు వ్రాయుట గాక, నాచే వ్రాయుటకు గాని బాధించి యీ ప్రకారమే ఆయన నెలపెట్టె శ్రమ. ఈ "నేను రు 200 ల" విషయమే ఈ కోవవరకు సమాధాన మొసంగ లేదు. ఈ కారణముల కలసా నాకు నేనుకట్టుకలసా 8 నెలలు చాలా చిక్కుగల్గి పాలకసంఘము వారిని మామూలుగా సీతము వెంటనే యే రహస్యము లేకుండా యిస్తేగాని పీటలేదని వ్రాసి కొన్నాను. ఇందు అంధికికత్తి మొంత కర కున్నదో పాఠము లూహించుట గాక. పాలకసంఘమువారికి సంగతి తెలియక పోవచ్చుగాక. భో.కృ. గారు వ్రాసిన యుత్తరముగా "పాలక సంఘమువారి యుద్ధోగ్యులు కాబట్టి కో.నా. గారి స్వభావపు తపో సంబంధించి యున్న భారత తామే ఆ బాధ్యతను వహించి" జవాబుచెప్పెద మని పాలకసంఘమువారు శిర్కా నింది రని యున్నది. కావున మామూలుగా రావుగారి తెలిసి యున్నదో అందరికి తెలిపెట్లుగానే భావించవచ్చును; గనుక అంధికికత్తిగా నేను. మరియు కో. నా. గారు 8-2-18 తేదీన వ్రాసిన యుత్తరములో "..... అన్ని విషయములు గమనించి చూచినదో, నా వాక్యములందు చింత, భయము, కృంజితములు, మీద గూడ ఆధారములు ఉట మీకు నిర్వివాదమైన మాన్యుగలను. నా యుత్తరములకు జకట్టుమారు మీదగ్గ నుంచుకొనకుండా మంపుచున్నట్లు యివ నాటి జకట్టు తీసికొని, అసలు యుత్తరములు తిరిగి వెంటనే పంపుతాను....." ఈ యుత్తరము నేను పాలక సంఘము వారికి ఆభిగ. విజ్ఞానము పండిత పోజుననే అందుకు ముందు గనే నాకంద చేయుటనది. భయము కృంజితములు గూడ తెలియబడుచున్నవి నది తెప్పినప్పుడు వారలకు ఈ రహస్యము "ప్రచురించ బడవలసినదని" వని భో. కృ. గారు సందర్భము తెలియక వ్రాయుట ఆశ్చర్యము. కనుక యీ విషయము పాలక సంఘమువారికి మామూలుగా రావుగారి యునుతిలేతదా తెలియబరచితి నని నింద గూడ నాకుండు వర్తిం కదు. ఇక కత్యాకావ్యారికమనో కోవో విచారించవలసియున్నది. ప్రభువాదము నేను వ్రాసిన యుత్తరములో నేను, 100 ల కీర్తి

ము యిచ్చుచుండెను అసలురాననే తెలిపి యున్నాను. అని నుంకాక, స్వాధ్యక్షాగమునే నిందుచున్నట్లు యొకమాట: "వేగవంతము కాదనియు, యిచ్చుట స్వభావ పోవలయు గ భర్తసంతోషమును నిర్వర్తింతుట కరకాళము కలదని నెంచు యే ముఖ్య కారణముని ను గూడ వ్రాసి నాను. నాస్వంత భయ బాధితా గూడ మంపుకొని రు. 100 లు యీ కాలములో నాబోట్టుకు ఆగవరమును చేతనని ను తెల్పి యున్నాను ఇందరి అత్యంత యిచ్చుట నున్నదో తెలియదు.

ఈ కోరికను పాలకసంఘ వా 'రెట్లుదరించి' చూడండి. "ఇకముందు నుండి నెలకు 80 రూ పాయల కి కిము వృద్ధి చేయ బడు ను." అని శిర్కానించారు. భో.కృ. గారే వారి పుత్రములొ యిట్లు వ్రాసివారు:— "ఈ ప్రతిష్ఠాపదములో చేరినప్పటినుండి ను గో.కృ. గారు కళాశాలనుండి నెలకు 60 రు లున్న కో. నా. గారి చేతనను నుండి 20 రూపాయలను అందుకొనుచునే యుండి" అంటియే గాక "ఒకమాసము" నుండి యీ సంగతివారికి తెలు నును. ఇన్ని తెలిసియుండి రు 80 లకు "కిము వృద్ధి చేతన" అడవి ఏమి జాగరణమో గాతము విచారించుడి.

ఇంటిని గురించి:— దీనిని మొట్టమొదట నుండి నే కోరి యున్నాను. భో.కృ. గారు దీనిని గూర్చి మొదట వ్రాసిన యుత్తరమును ప్రచురించి యున్నాను. సుశ్రీ ధ్రువుగా ఆ సంగతులేవన 1. నాకు స్వంతములు అవరకు 2. అందుకు రు 1000 లు నేను స్వంతముగా తేగలను. 3. మిగిలినది మీరు (కో.నా. గారు) ఇచ్చుకలయును.

4. ఈ డబ్బు నా సుసాధన నుండి తీర్చు కంటాను. ఇందులో నాకు యిచ్చుకలసిన మొత్తముగాని, నేను యిచ్చి తీర్చుటనే మాన్యుగాని వివరించ లేదని స్పష్టముచు చున్నది. యీ రెండు విషయములు కో. నా. గారు దరిమిలను నాతో మాట్లాడినప్పుడు శిర్కానింక బడినది.

(1) బందరులో యింటికి స్థలభరితులైనవారు 3000 లు కాలము నుంచు (2) నా వేయూసాయము పోలే మిగిలిన రెండు నేలు, తాను (కో.నా. గారు) యిచ్చుచున్నాను, (3) తనకు కోస సీతారావు రావుగారికి యిచ్చుకల తెల్లనపుడు చందా కనూలు చేసికట్టు యిచ్చుకలనూ కనూలుచేసి యిచ్చుకలను వనియు, (4) నేను దైవికములను యేదైన యాటంకములు కల న్నింది నేను యీ ముఖము తీర్చుకొనుట ఆపాధ్యమై నపుడు యీ రెండు నేలు భర్తముగా నిచ్చి నట్లు భావించ బడుననియు, యీ నానుకు ప్రభావవాక్యములు కో. నా. గారు రావచుచే ప్రకరమునందు సుగ్రామణ్యో నెలవిచ్చి యున్నాను. పీటినిబట్టి యింటి విషయమై యే గాట్లు ఇం చుమియ వాడుకలగుటయే నేను భావించి యుంటిని. ఇంటిని గూర్చిన కర్మ యొక్క పరస్పరసంభావములందే జరిగి యుండెనుగాని వ్రాతరూపముగ నేమియు లేదు. అయితే 27-4-18 తేదీన కో. నా. గారు వ్రాసిన యుత్తరములో మాత్రము ఈకొంది వాక్యము గలదు. "మీరు ఎక్కడే భావ ముగానుండుటయే (అనగా తాడేపల్లిలోనో, లేక బందరు లోనో, అని) చునము నిశ్చయించుకరకు, మీరు ఇట్లు కట్టవ మప్రస్తుతము ఆపుచుచేయవలయునని కోరుచున్నాను. అప్పు డు, అందుకు కాలసిన కర్మము విషయములో నేను స్వంత మగా గూర్చి యిచ్చుచున్నాను." తరువాత, నేను బంధ రుకు చేతనమును వ్రాసిన ఆభయ ఈ యుత్తరములో నేను, కో. నా. గారు ఒకకోర్కెను అన్ని ఒకరంటికి విత్తలముగా వ్రాసి, యీవిచ్చుటల ననుసరించి నేను అచ్చటికి వచ్చుటకు నిశ్చయించి కానిని స్పష్టముగా తెలియబరచివాను. ఇది మే నెల ఆభయవారమునందు వ్రాసి యున్నాను. నా దురదృష్ట కళమున కో. నా. గారు దీనిని పోగొట్టి యున్నాను. ఈ భోయన సంగతి తెలియబరచుచు 2-8-18 తా.భువ కో. నా. గారు ఇట్లు వ్రాసిరి.

"మాగుమాస్తా ఆ యుత్తరమును ఎచ్చటనో పారవేసి వాడు. అందులకు దానిసంగతులు గ్రహించలేదున్నాను... మీరు పీటయినయెడల ఇచ్చుటకీ (బందరు) వచ్చి చూయింటికి గానిలేక యు. కృ. గారియింటికి గాని సరాసరి రావలయును"

అట్లే కత్తులు నేను వచ్చి కో. నా. గారితో వ్రైకే టుగా మాట్లాడినాను. ఈయింటి విషయము ఆయన స్వంత శ్లోకపాఠముగా పరిగణించవలసినది గనుక, ఆయన యితర ప్నే పీటలు లేని సమయముననే మాట్లాడి యాయావరకుల జనుసరించి వచ్చుచున్నానని తెల్పగా, "ఇదేయేలా, ఇం కే నేనా ఈ యుత్తరములో వ్రాసి నాచేమో చూచి తలచివాను. ఇ అన్నియు మన మిదివరకు ఏర్పాటుచేసికొన్న వేగగా వాటి నేమి చేత జరుగదు" అని అభయమిచ్చి వారు. దరిమిలను

ఇందులో పేదవచ్చునది తెలిసి యుండెను. ఈ సంభాషణవాక్యములు ప్రాచీనముగా గోయే యుండును. అంతరము బహుముఖముగా పేదలకును సంత పౌరములు చేసితి నాయని అనుకోవలసి వచ్చినది.

తరువాత, భో. పు. గారు వ్రాసినట్లు "పరమానందము గారికి, భో. పు. గారికి నాకు జరిగిన సంభాషణలో, ఇది సామాన్యమైన యుజనముగా నే, భో. పు. గారు భావించుచు నున్నదియు అదియును 1000 లకు మాత్రమే అని తలచుచున్నారనియు తెలుపడి, దీనికి ఒప్పుకొని." యీ అయినా కర్మగా వ్రాసినదియు గోరుచుంటిని. అయితే భో. పు. గారి వ్రాసినట్లు, "గోపాలకృష్ణయ్యగారు తన వేయిరూపాయల తెచ్చుకొనుటగాని యీ అప్పు వేయి రూపాయలు భో. పు. గారిని పుట్టేకముగా అనుకుటగాని జరుగలేదు" నని వాక్యము చేసిన ముద్రము. భో. పు. గారి మనస్సులోనున్న ఉద్దేశ్యము తెలిసినవెంటనే, పరమానందముగారి యెదుట నా వేయిరూపాయలు తెచ్చుకొనుటకు సిద్ధులగు నున్నాననియు, ఆయన యియ్యదలచిన వేయిరూపాయలు యియ్యవలసినదనియు కోరి యుంటిని. పరమానందముగారే యిందుకు సాక్ష్యము. అప్పుడు భో. పు. గారు ఈ రీతిని జవాబిచ్చిరి.

1. తన యియ్యదలచిన తనవేయి యియ్యలేననియు.
2. కాశీజీకి సమీపముననున్న యొక శిథిలమైన యిల్లాలగలదు, తాను కొని రెండు, మూడువందలరూపాయలు. ఎట్లానై నా సంపాదించి దానిని వాసయోగ్యముగా మరచుచు తేయించి యిత్తుననియు,
3. దానిభరిత నా వేయిరూపాలతో సరి పెట్టవచ్చుననియు, నేను వెంటనే తీసుకురావలసిన పక్షమున, నేనుగాని, మేముభయముగాని ఆయింటి యజమానికి ప్రామిసరి నోటు వ్రాసి యియ్యవచ్చుననియును,

ఈ విషయము భో. పు. గారు ఏల వదలిపెట్టిరో ఆశ్చర్యముగా నున్నది. ఆయింటి యజమానియును శ్రీమాంకరంగాచార్యులుగారు గూడ దీని నెరుంగుదురు. ఈ యేర్పాటును గూడ నేను ఒప్పుకొనుచు, నా వేయిరూపాయలు వెంటనే తెచ్చుకొన లేకపోవచ్చును, ప్రాంతేరినోటు యేర్పాటే నాకు చాలావీలు, అని చెల్లి యుంటిని. ఇది భో. పు. గారు అంగీకరించిరి. కాని, ఏకాగ్రహముచేకనో దీనిని దీనిన యునికు అదిగో నిదిగో యని జరుపుచునే యుండెరి. ఆఫలము అప్పుడు అమనస్కాంతముననే యుండి, అందు తోట వేయిల కొకరికి కవులు ఇచ్చుటయు ఆ శిథిలమైన యిల్లు ఊడదీయించుటయు వగైరా పనులు గూడ జరుగుచుండెను. ఈ పని పరిష్కారమైన తే దీని నూ ర ముగాగని, మావినరెండవవండ్ల నావేయి రూపాయలు తెచ్చుకొందునని యెదురు చూచుచుంటిని. ఇట్లు ఆచరణములు గడచెను. తుదకు నిరాశజెంది యింతటి ఉద్యోగము సంపాదించుటకు ప్రయత్నములు మొనరిడితిని. ఈ వార్త భో. పు. గారు విని, ఒకదినము ఒకసంభాషణ జరిగెను. దానిసారాంశ మేమన.

1. ఆఫలము నాకు ఉచితముగా నిచ్చెదననియు.
2. దానిపై, తనకప్పు డెండురూపాయలనున్న ఆరు, ఏను వందల రూపాయలతో ఒకయిల్లు వేయించియిత్తుననియు.
3. నేను తన కారణములేవండ, కాశీజీ వదలి వెళ్లిన వో ఈఫలము యిల్లు తిరిగి నాకు తీసికొనెదననియు.

ఇందు రెండవవరకు తప్ప మిగతవరకులకు తిరిగి యొప్పుకొంటిని. రెండవ వరకుగూర్చి, నా యావశ్యకతలకు నాయభిరుచికి, అదబ్బుతో ఆచనపుద్దేశ్యము ననుసరించికట్టిన రూపముల యిల్లుసరిపోకపోవు ననియు, ఆకట్టడము నాస్వ తహాగానే జరుగవలయు ననియువెప్పుచు, నామావశ్యకతలే మోడెల్లి యుంటిని. అప్పుడుదానికి 1500 రూపాయలు కావలయుననిచెప్పిరి. ఈ వైకము తామే అప్పుగానికర్మచుని కోరితిని. తాను యివ్వలేననియు, నాకుచితముగా నియ్యవలసిన యిల్లమును దానియజమానివద్దనుండి కొనుటకు తానే యేడంబాలలనో నమూనాచేయవలయు ననియు, నాభూత్యుల వేయి రూపాయలు నేను తెచ్చుకొన్నయెడల భాగుండు ననియు నెల విచ్చిరి. నావేయిరూపాయలు తెచ్చుకొనుటకు అప్పటి మా గృహచ్చిద్రములవలన వీలులేదనియు తా మివరకు గోసేతారామారావుగారి దృష్టాంతము చెప్పి చందా వసూలు చేయవచ్చునని విషయము ననుసరించి, ఆఫల భరితుడు వసూలు చేసి చందాకోరాలు నాకునూడ చందా లిప్పింపవలయుననియు ప్రార్థించితి. ఇట్టి చందాలు నేనే వసూలు చేసి వచ్చుననియు, బందరులో మాత్రము తానప్పుట తిరుగవలయు గనుక నేను తిరుగగూడననియు, నేనుమాత్రము నాకు చందా

లిచ్చేవారికి, యిదికాశీజీగారు, నా స్వంతయింటి నిమిత్తమే యని వెలుపలకు నునది యు చెప్పిరి. ఇది అంతయు పరమానందముగారి యెదుటనే జరిగినది. తనయెదుట జరిగిన యిన్ని విషయములు చివరకు నిష్పలము లగుటచేతనే, తనకు, తన కంటే నీయియలకు నీకారామారావు వగైరాల మాతృలను గూడ ప్రోసి యిచ్చి, ప్రియములు పనిచిచ్చి ఆవరించికట్టికి, ఈ అన్యాయము సహించబడక పరమానందము గారు గూడ తుట్టుకుదకు రాజీనామా నిచ్చుకొనవలసివచ్చినది ఈ వరకును నెలరోజులైన తరువాత పరిష్కారము చేయుటనని చెప్పిరి. ఆసమయము సమీపించినప్పుడు, నేను వసూలు చేయచందాలు నాయా ప్రబంధములకులవద్ద వచ్చి నెత్తులవద్ద కనూ అపేయచాడదని భో. పు. గారు నిర్ణయించిరి. నా యాప్త బంధుమిత్రులు నేకవృత్తు నుండుట వెలకమాత్రము ఒప్పుకొన లేదు గనుక (యీ సంగతి భో. పు. గారికి అనేకపర్యాయములు చెల్లియించితిని) ఈ బంధువును నిచ్చియోజనచుని చెప్పితిని ఆయన ఘట్టిపట్టుపట్టెను. తిరిగి సంతృప్తముగా నిరాశజెంది అచ్చటినుండి వెళ్లి పోవనిశ్చయించితిని. ఇక ఆఫల పర్యాయము యీ వ్యవహారము సరిపుచ్చునెంచి పాలక సంఘమువారికి అర్జి పెట్టెను భో. పు. గారు నెలవిచ్చిరి. వారిని నేను ఆసమయమువరకు ఎన్నడు వివిధమైన వుత్తర ప్రత్యుత్తరములు ద్వారానైన ఎరుగకు. వా రేయదుకో యని సంతకము చితి గాని, భో. పు. గారు, యిది పుట్టేకవిషయముగా నాకు విచారింపవచ్చునని హెచ్చరిక చేసి, ఆ అర్జిలో నా కోరికల వైసము గూడ భో. పు. గారే చెల్లిరి. అది యెన్ని యనిన

"2. పోననుగా (భో. పు. గారివద్దను సంఖ్యగూడ వారు చెప్పిన) రు. 2000 లు నాకేయ్యవలయుననియు, యిందు వలన లభించిన యిల్లు వై వరకుల ననుసరించి యుండవలయు ననియు.

2. ఏ. లేకపోతే, భో. పు. గారి యిల్లు ఉచితముగా నిప్పించేపక్షమున, రు. 1500 లు (భో. పు. గారి లేఖకారము) చందాలవల్ల వసూలు చేయుట కధికార మిప్పింపవలయును. ఇది కాశీజీపేరున (ఒకటివరకు యింటినిమిత్తమని, గో. కృష్ణ) వసూలుచేయుటకు అనుజ్ఞ యున్న బంధుమిత్రులు, యితరులు అనుభేదమును తొలగించుటయూచ్చు."

ఈ కోరికలు ఈ వైకారణములచేత అచింతియుము గానెరవు. ఇది యురగా భూమువ్యములు గూడ కానెరవు. ఏలనన, అన్ని కారణములందు, పాలక సంఘము వారే నా అర్జినగురించి విచారింపు సమయమున నాయెదుట ఆశ్చర్యంపాడుకొనినది గనుచున్నట్లుయు, అందు ముఖ్యముగా భో. పు. గారు గూడ చాలా అచ్యుతము కనబర్చుచున్న, ఒకరివద్ద యావత్తము పనిచేయు టీవద్దకిచ్చు యియ్యరెన్న ఫలము అయినా ఈ రూపముగా నియ్యవలసిన దని తీర్మాన ముపపాదించుటయు (యిది అంగీకృతము గా లేదు) మొదలై సంకతు లేదుగాక యింతేమి లేదని స్పష్టపరచుచున్నది.

ఇట్టి స్థితిలో, యీ సంగతులన్నియు తెలిసినవారై యంతరావధాని నామించి వారై, జీవితాంతమువరకు యిచ్చుట ఒక ఆశ్రయము ఏర్పరచుకొని కళాకాలలో పని చేయుచు నకు నా మనోదీక్ష నెరింగివారై, తుదకు కేవలము యాచన రూపముగా వైన నేను సహించి ఒక గృహము నిర్మించుకొందునకు ప్రార్థన వైన అంగీకరించుటకు, పాలక సంఘము వారికి వలకుపడలేదు. దీనికి కారణముగా నుదించుచు నేను వ్రాసిన ఒక చీటిని గనుబుద్ధి. ఈ నా అర్జికి యెట్టి సంబంధము లేని చీటిని గనుబరచి, పాతపలకు, కాశీజీపేరుమీద అయిదువేలు, మూడువేలు, వసూలు చేయబడుమిదిన కతమున మేము యీ నాగ్రామము చెల్లించ లేకపోయితి, యింతటి ప్రాయశ్చిత్తానికి నడుపుట యెట్టి వ్యాధిమో, పాతపలకు విచారింతురుగాక. ఈ చీటిని రెండవ ఆపవాదమును చర్చించివుడు, వివరించెదను.

ఇంక, ప్రియములు పదవిని పూర్తి: - భో. పు. గారి యుత్తరములోనే ప్రత్యక్షముముంకి యీ వాగ్దానము యేకోయొక రూపముగా నున్నదని తెలుపకుచున్నది. నీ సుబంధమైన అగ్రనేతక శిక్షలకును "బహుళ" తాడెట్టి ప్రత్యేకముగా నుంపుచుచును, అంతరకు యిది కళాకాలపు నెక్కు నుగానే భావించుటకు నుండు భో. పు. గారి 27-4-18 లేదీ వుత్తరము నుండియే తెలియగలదు. నెక్కును అనే పదము అందు స్పష్టముగా నుండెను. ఇంతకే భాగుండ క దీని నే కళాకాలలో కళాభాగముగా (ఇది యిదివరకు లేదు. కేవలము వ్రాస్తూలు మాత్రమే. దీనినే యేకారణమునకో కళాకాలగా ఇంతవరకు వ్యవహరించుచున్నాడు) మార్చి, భరత్య

కామమోక్షము లకు నాలుగువర్షములుగా నిశ్చయించి యేర్పరచిన భాగుండునని తెల్పితిని. భో. పు. గారు, 12-4-18 లేదీ ఉత్తరములో, "..... మీరు తనీవరకులకు కలహాంతరముల యునకు ఆవశ్యకత నంగీకరించినవో, దీని(శిక్షలముయొక్క) రూపము, ఇంకా మెత్తగా ఎటు త్రిప్పితే అటుతిరిగేకట్టది లోతున్న కారణమున, మీ కృత్తి ననుసరించి నా ఉపాహారలనుబట్టి, సిద్ధాంతికిరింపంద నున్నాను..." అని చెప్పిరి. దీనిని ఊతముగాగొనినేట్లు మార్చితిని. ఆయన్న కళాకాలాధికారులు ఒప్పుకొని ఈభాగమునకు వచ్చు పుధానోపాధ్యాయముగాని యుండిరి. పుధికళాకాలమును, కళాభాగముయొక్క పుధానోపాధ్యాయము, తదితర భాగములు దీని వకునంది యుండవలసిన కారణమున, వాటిన్నిటికి గూడ పుధాధ్యాయ వసించుట మనము చూచుచునే నున్నాము. అందులన నేనుగూడ అట్లేకొనినాను. దీనికి సమాభాషములో భో. పు. గారు ఈశిక్షలముల నాకు సరిపడదంటే, కళాభాగము కొత్తగా నిర్మించి దానికి పుధానోపాధ్యాయముగా నుంచివామనియు, కళాకాలకంతకు పుధానోపాధ్యాయుడనది భారీ యింకా కాలేదని చెప్పియున్నాను. ముందు కళాకాల అని వ్యవహరించుటయే గాని నా యిమ్ములు మాత్రమే గలదనియు, అందుకు హెచ్చుమార్పు భో. పు. గారిని వారుదప్పకుచేసి ప్రయత్నించు సాధనమునోపాధ్యాయులవల్లయే కనుగొనవచ్చును. కళాకాలాపుధానోపాధ్యాయము అని పదవియే లేనప్పుడు అది భారీగా లేదనుట యేమి ద్విరహా తెలియవచ్చును. ఏమియు శిక్షలమునుండి వచ్చు కళాభాగమునకు బ్రాన్సిరుచేసి నాయును మరొకదిత్రీయు. నేనుకచ్చివచ్చితి, అట్టి అర్జరు నాకు శంకులగా, అట్టి తీర్మానములూడ పాలకసంఘమువారు చేసి యుండుట గాని జహిరంగముగా కనబరచినవో దానిజన్మితి తెలియును. ఇదియంతయు తమ అన్యాయమును కప్పిపుచ్చుటకు చేసిన బహుదూత్ర. పోనీ, భో. పు. గారిని తీసివేసి నావరకుని నియ్యవలసికట్టియందుకు యియ్యలేకందుమా? ఆయన హెచ్చుమార్పులేక. ప్రతి పాతకాలమును (ప్రియము, హెచ్చుమార్పుగూడ గలదు. అట్లానేనుగూడదా? ఆయన ఆపవాదానై నా యెప్పుడుచిత్త చెప్పట విశేషము లేనేలేదు. ఎన్నడు కళాకాలాయాచనమునకే తిరుగుచూ ముండునుచు. అందులన ఆపవాద అంతసరసముగా జరుగుటలేదు. ఇంతకు ఏదీయో, కారణమును చూచుచుండుకొని యిల్లు సమాభాషము చెప్పవలగుండగినట్లు స్పష్టపడగలదు. అచింతియుగాము యురగా గారు (నాకు , నావరకును స్వంతక్రిత, ప్రభువుననే 12-4-18 లేదీ ఉత్తరముగానే యిచ్చెదనని వాగ్దానమున్నది.) ఇంక యిదియుకే వ్యాధియుగా పాలకసంఘమువారు విచారింది? పాతపలకు విచిత్రికలగు.

ఈ కారణములవల్ల ప్రమాదవారము అవధము.

రెండవ ఆపవాదము: -

దీనిని నూచించు భో. పు. గారి వాక్యము తెన్నియన, 1. నాచీటిలో ముఖ్యభాగములు వదలి, పాలకసంఘమువారి తీర్పువైక ఉపహరించదల. నా వాకే నామా ఉత్తరమునందు ఈ చీటిని మార్చి విషయము వదలివేసి మిగిలిన భాగము ప్రయత్నించుట.

దీనివలన, నేను 3000, 5000 రూపాయలు కాశీజీపేరు మీద వసూలుచేసి ననుకట్టితిమనియు ఇంక చాలా అన్యాయములనుక, పాలకసంఘమువారు ఇయ్యవలసినదనియు యుభి ప్రాయశ్చిత్త పాతపలకు నిచ్చుట.

2. టీవర్లు నేను నిక్షుచుకొనున వైకవ్యము "తాము తన జీతముల ద్వారా నాలుగు సార్లు స్వేచ్ఛగా యాచన రూపమున సంపాదించలేకపోతి యని వివరముతో నా తరపు జేరెరు నిక యున్న దీనివల్ల నా ఉద్దేశ్యము గూడ అటు కుటిలే అని భవించుట.

ఈ వాక్యములం దిచ్చుటచేత యిట్టిరాయము, అబద్ధమును కనునీచమున అయియున్నది.

చందా వసూలు ఎట్లా తుస్థి, చెకో వైన చెల్లియున్నాను. పాలక సంఘమువారు నా అర్జిని విచారింపు నుద్యమించు భో. పు. గారు నేను 5000 రూపాయలు సంపాదించవలయును ఊహించితి నని ఎకతాళి చేసిరి. అప్పుడు వారికి నా అర్జిని తిరిగి విచించి అందు 1500 మాత్రమే గోరితిని, యిట్టి ఆపవాద వ్యాధియుగాదని తెల్పితిని. "నాకు కాదు, ఈ 5000, కాశీజీపేరు ఉపయోగించుటకు అధికారము గోసంగని పక్షమున మీవరకులగా నిల్లు చేయవలసికట్ట"ని ఉపాధాన మిచ్చిరి. ఆయన అబద్ధమేనంటిని. ఏమియు ఇక విషయములు మాట్లాడితిమి. నేను వివరికి వెళ్లివచ్చు ఈ రీతి మనమున విచిత్రించితిని: -

ఆ యు ర్దేవాశ్రమం, ౫౫, ఆచారప్రసాద, జి.టి. మదరాసు

పాల్కుల బిల్లు

అందఱు, మార్చి 11:—ప్రజల మందరమున కప్రాస ఆ న్యనర్త గారిట్లు నూచించిరి. సైనిక సేవనుండి విడిచిపెట్టబడిన సైనికులను తీసికొనినట్టి పదవలపై నందఱు నొక్కమాత్రము మానిపోవడం దయ్యకాల్గవచ్చునని ప్రత్యేకముగ నాజ్ఞాపించుటకు నందులు. ఇదియే ఈజిప్టు మొగలదీయాల యందలి సైనికులకు ఆలోచ్యవర్తములు, దక్షిణ భారత దేశము మొదలుగాగల శిశు ప్రదేశములనుండి తీసికొనినట్టి వస్తువులను చాల జాగరూకతతో మెలగవలయుననియు నాజ్ఞాపించుటకు నందులు.

మేజరు గ్రాంటు గారిట్లు ప్రత్యుత్తర మొసరిరి:— ఏయేదెడల తొందర వనుష్యులను తీసికొని గానలయ నదియు నాలోచించబడును. కాని వాటి సంఖ్యను తగ్గించి వేయవలెదల రాకపోక లాలస్యమును విడువబడిన సైనికులు ఎందఱు విశేషముగ మురిసిపోవువరకునుండవలసివచ్చును. ఈ జిప్టులలో నొక ఓడనుండి ఇంకొక యొడలోనికి మారునపుడు తప్ప కానందరి నేకముగ ఒడలోనే దిటిపెట్టవలెదల తీసికొని వచ్చుటావశ్యకము.

ఇండియా నేతవర్తికములు

అందఱు, మార్చి 11:— ప్రజల మందరమున కప్రాస గారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు సీమరు గారిట్లు చెప్పిరి:— ఇండియా నేతకార్యాలయములందు పిల్లలను స్త్రీలను పనిపరు యము చాలదీర్చునని నొప్పుదనియు, వారందఱుకొవలెదల కొనచున్నారనియు మాంఛేగుగారికి తెలిసిదు. ఇందును గూర్చి ఇండియానుండి అతని కెట్టివిజ్ఞాపకము రాలేదు. కర్మా గారములందు క్రొత్తకాసనముల వారంభించుట కిది సమయముకాదని అతనియందజేసెను.

నల్ల మందు విమర్శ.

అందఱు, మార్చి 10:— కాశీపుర సభలో చోరస్వ వర్తకగారు ఏ. జి. గార్జునగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు 1912 సంవత్సరములో జరిగిన నల్లమందు విషయము నాలోచించు సమావేశములో జరిగిన తీర్మానములను సందేహపరిచి తన పొందించుటకు ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారనియు, ఉత్తరమైన శకులకు ఉపయోగముగ వివపు ఆరకులను, నల్లమందును కొందరు మాత్రమే తయారు చేయు అధికారమును నిర్ణయించుటకును, సందేహపరిచి సమావేశము రాజ్యాం గముల వారికిరవు 1912 నుండి ప్రభుత్వ తీర్మానముల వీధు ముగా కాసనములపై ఆది తర్జునముగ అమలులోనికి తెట్టబడునని నొక తీర్మానము ఉపపాదించబడునని నుడిచిరి.

జనరలు టౌన్షెండుగారు

అందఱు, మార్చి 11:—ప్రజల మందరమున సర్ ప్రెజిడెంట్ హుగారికి ప్రత్యుత్తర మొసగుచు మేజరు టెన్ట గారిట్లు చెప్పిరి:—జనరలు టౌన్షెండుగారిచేత ప్రస్తుతము యుద్ధసైనికోశ్యాలకులసల నున్నది. సగముజేత మియ బడుచున్నది. ప్రస్తుత నుకనికి తగిన ఉన్నాగ మేదియు గానించవచ్చును.

సర్ ప్రెజిడెంట్ హుగారిట్లు చెప్పిరి. బాగాధుమిడికి దాడివెడలుటనుగూర్చి అతని నలవ నిష్కలమయ్యెను గావున నతని సేవ అవసరముగకరమైనదిగా భావింపబడుచున్నదా?

ఈ సమావేశమున స్వీకరణగారు ప్రవేశము గలిగించు కొనిరి.

కటార్పూరు అల్లరులు

అందఱు, మార్చి 15:—ప్రభువుల మందరమున కటార్పూరు అల్లరులను గూర్చి సిద్దెమ్మగారు గడిగిన ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు సీమర గారు అల్లరుల వివరము లన్నియు తెలుపుచు నట్టిరి. హిందూజాతీయములకు సంతకములను లగు పిచ్చిచేష్టులు చాల వికారముగ నున్నవి తా నెంత మాత్రము కాదనెడు కాని ఈపిచ్చియంతయు క్రంది తగగతు లలోనే వ్యాపించియున్నది. వారి నాగరికత అతిశయించుట వలనను వారిలో నిర్వచితముగ వ్యాపించుటవలన భాగ్యవంతులను, విద్యాధికులను అధికారులతో తరచు కలసి మెలసి తిరుగుటకు వలన ను ఇవి తొలగవలెను. ఈ అల్లరులను రాజకీయములకు నెట్టిసంబంధము ను లేదు. అయిన నేటియో సంబంధమును గల్గించి ఇందులను హిందూజాతీయమున కస్పరిసాలన నిచ్చుటకు గూర్చి సిద్దెమ్మగారు రేడియో యంత్రములను చేయబూనుట తనకు చాల ఆశ్చర్యమును గలిగించుచున్నది. మాంఛేగు మెన్సువర్త గారు నివేదికను చాల కాలము ముందుగా జరిగిన ఈ అల్లరులను నివేదికను ముడిపెట్టుట ఏమియు బాగులేదు.

నేలబాగు సంఘ నివేదిక.

అందఱు, మార్చి 15:—నేలబాగుసంఘము నిర్ణయించ నియమింపబడిన సంఘము వారు బాగుగ నెవరిచేయుచు న్నారు. సాక్షులు చాల పట్టుదలతోడను వివరముగను విచారించుచు న్నారు. అప్పుతలకు లగు క్రొత్తసంగతు లనేకము తెలియుచున్నది. భూమిపై పురుషులు స్త్రీలు బాలురు గుట్టులు చాల కఠినముగ పనిచేసి ఆలసపోసి ఆలసపు ణ్యపువాత బడచుచున్నది. గనిపరిశ్రమల కాకరములను ఆసేకము చేయుచు:—గృహనిర్మాణకర్తలకు లేమియు బోగు లేవు గనిపరివారలలో నంతగా భవనాధ్యక్షులు గావారమితముగ గవ్వముగలచున్నచుండుట జూచి గనుల అధికారి కొనుబడి వారుల పద్ధతి నుండి సాలూప మది 250 లక్షల పానుల ధనమును గ్రహించి వారియొద్దకు తోగించి యత్నించెనను సంగతిన సంఘమువారు తెలుపెట్టిరి. అమె కాజేయిల పోటీకి నియమాలకు చాలప్రమాదము గలగలదని అనేకమందిసాక్షులు చెప్పిరి. ఇందులకు బాగునలవలసి కొంత వరకు తగ్గించుటావశ్యమని వారు చెప్పిరి. నిష్పత్తినినా సంఘమువారు గనిపరివారల సంఘమువారి ద్వారాను విచారించిరి. గనులకు వాతీయము చేయవలయునని వారి యందజేసెను. ప్రతిగతికి నొకసంఘ ముండవలయుననియు అది ప్రతిసంవత్సరమును గని పనివారలచేత నెక్కుకొనబడుచుండవలయుననియు వారు చెప్పిరి. సంఘమువారు నిష్పత్తి దివరకు స్పాట్టును గనిపరివారల సంఘాధ్యక్షులు రాబట్టుకునని సాక్షులుతో కార్యక్రమము వారంభించిరి. గనులవలన గలగు మరణములు యుద్ధముకంటె మరింత భూరముగ నున్నవి. గత 50-వత్సరములలో వత్సరమునకు నగుటుక 1,100 మంది గనుల పనివలన మరణించుచున్నారు. గత 20 ఏండ్లలో 825లక్షలకంటె నెక్కువమంది పనివారలు మరణించిరి. గనిస్వాముల అపరిమిత ధనశక్తివలన పనివారలు ఇండ్లు బాగుగ నుండవలయుట కారణము. లాం కామైనందులకి మొమ్మిలకం గుండు 88,000 మందిప్రజలలో 27,000 మంది ఒకటి రెండు గడులుండు ఇండ్లలో నివసించుచున్నారు. అందుచేత వారిపోషణము చాలవరకు ప్రభుత్వమువారిపై పడుచున్నది. గనిస్వాముల ప్రతినిధిగ వచ్చిన బాల్ఫూరుగారు స్థితిగతులు రాబట్టునగాను చెప్పినంత విషయముగ నుండునెడల వాటిని వెంటనే చక్కపెట్టుట ఆవసరమని చెప్పిరి.

పనివారల వాంఛిగను లంగీకరింపబడ వలెననెడల బోలెదవిజయ రాక తప్పదని జేబు గనిపరివారలు ప్రతినిధి హక్కుపోషగాను చెప్పిరి.

నిన్న గాత్రీ పార్లమెంటు సభ్యులు భావముగాని ను ద్వారాగా, 21-వ తేదీ జరిగిన సభలో రెయిల్వే మంత్రి ప్రతినిధులందును, గనిపరివారల ప్రతినిధులందును మా 33 20 గును సమ్మెకట్టిన కనుకలముగ ముందుము వారి లొంగుచుట నాయకులకు లేరదానియు, వారి తాను కోరిక వాంఛియుల నెల్ల నీయకలయు. తేమన్న పోగాడె దము అది పట్టుపట్టియున్నారనియు చెప్పిరి.

సిఫారసులు

అందఱు, మార్చి 20:—గనిపరివారల విచారణ సంఘమువారు మూడు నివేదికల నప్పించిరి. తొనర్గా గారు తెలిపిరి. మొదటిది గనిపరివారల కావ్యముల ప్రతినిధులన్నింటిని అందు పనివారల వాంఛితము లన్నియు పూర్తిగ కోరబడినవి జాతీయము చేయవలయుననిగాద వారి కోరిక. రెండవది గనిస్వాముల ప్రతినిధులన్నింటిని. వెంటనే దినమునకు 10 పెన్సన్లచొప్పున వృద్ధినీయవలయుననియు రోజునకు 8 గంటల పని 7 గంటలకు తగ్గించవలయుననియు నూచించిరి. మూడవది కాంకిగారును గనులలో ప్రత్యక్ష సంబంధములే పనివారల ప్రతినిధులు నప్పించిరి. జీతములను రెండుపెట్లించుల చొప్పున వెంటనే హెచ్చింపవలసినదనియు, పనివారలు కోరిక వాంఛితములలో నాల్గిటికి మానుచొప్పున నీయవలసిన దనియు, జూలై మధ్యనుండియు పని 7 గంటలకు, పారిశ్రామిక స్థితి బాగుపడునది చూచుకొని మరి రెండేడ్లకు 6 గంటలకు తగ్గించవలసినదనియు బా నివేదికను నూచింపబడెను.

ప్రస్తుత యాజమాన్యము

కాంకి గారిట్లు తెలియబరిచి, జీతములను హెచ్చింపవలయు నన్న గనిపరివారలకు మరి 3 కోట్ల పానుల నీయవలసి వచ్చును. ఇందువలన బాగు కొనుకొను వారిద్ద ముక్రము హెచ్చువలెను తీసికొననూడదు. ఇంకను ప్రస్తుతపు యాజమాన్యమును పనియు ఏమియు బాగులేవు. అంతయు

సత్యాగ్రహ ప్రతము.

గాంధీ మహాశయుని యుపదేశము

ఇదిగత క నే సభలలో నేను తెలియజేయు నున్నది. నల్లు సత్యాగ్రహ ల సంఖ్యలుగ మనోద్వేగ మయియున్నది. ఆత్మవైశ్ణవమునకు ఇది యొక మార్గము. సంస్కరణములను సంపాదించుట కా, ప్రస్తుతము అమలులో నున్న బాధలను పోగొట్టుకొనుట గాని కష్టముల వనుభవించుటకల్ల నేచేయవలెనని ఈ మధ్యమము యొక్క భావము. 2-వ రాలెట్ కాస వరకును రాజ పరినిధిగారు అంగీకారమును జూపిన 2-వ ఆది వారమును జాతింకను అరమానము కలిగినదనుక నెంచి ఎల్లరు ప్రార్థనల సజుపలయునని నేను నూచించుచున్నాను. ఈ రత నూచించుటకు తగినయత్నవాచుల జరుపుటకు నేను ఈ క్రింది హితము వాసరుచున్నాను.

1. గతరాత్రి భోజనమున తుల్యు నుండియు, శరీరము ఆస్వస్థతగ నున్నను నుకలంబంధ మగు ఇబ్బందులు గలిగినను తప్ప మున్నులూ నున్న వారందఱును 24 గంటల కాలము ఉపవాసము చేసి తీరవలయును. ఉపవాసమును ప్రభుత్వమువారిని బలవంతపెట్టుటకు ఉద్దేశించబడిన కార్యముగ నెంచ గూడదు. సత్యాగ్రహు లందఱు తమ వాగ్దానము ననుసరించి ఈ కాసము సత్యక్రమించుటకు తగిన శిక్ష బడయుటకు ఉద్దేశించబడి నటులు ఉపవాస వలెను. మిగిలినవారు కూడ తమ మునులో గలిగిన భావతీతతను చిన్నముగ నెంచవలెను.

2. ఆదివారము ప్రజాజేమనుక కర్తవ్యమగు నుక వాగ్దముల నన్ని మిగిలినవారికి దేని ఆచరింపగూడదు. ఆదివారమునాడుగానే పనిచేయవలసిన పనిలొందు నెలపు దీసికొని గాని విషయము చేయగూడదు.

ఈ రెండుమాత్రములు ప్రభుత్వ ప్రతినిధుల సంయతము ఆచరించుటకు ఎట్టి అవకాశమును నెంచకూడదు. ఏలన, రాజకీయవివాదములలో, సభలలోను వారి హక్కులను దాకపోయి: ఈవిషయగ తమ మనోభావములను తెలియబరచుటకు వారికి హక్కు తప్పక గలదు.

3. హిందూజాతీయము దన్ని భాగములందును ఆసనమున బహిరంగసభలను జనపరలెను. గ్రామములలో నయితము జరుపవలెను. ఈకాసములను తీసివేయవలెనని తీర్మానముల నన్ని సభలందును కావించవలయును.

నాహితము అంగీకారమును నెడ నియోర్నాటులకు గానిండు ప్రభుత్వాధ్యక్షి సత్యాగ్రహసంఘములపై నిలిచి యున్నది. కాని యితర సంఘములకూడ ఈ సత్యాగ్రహములు జరుగవలెనుగ నెరవేరుటకు తోడ్పడునని నే నూచించుచున్నాను.

చెప్పితిరి. ఎమ్. కె. గాంధీ.

రాష్ట్రీయులు చేయుచుండు యో గాష్ట్రీయుగి కారముగ కలవబడుటయో, రాష్ట్రీయు ప్రజామితమాధికారము నెలకొల్పు యో జేయవలయును. గనుల విషయమున పనివారలకు కొంత అధికార ముండ వలయు ననియు, ఇండ్ల యంతయోగాధ మంపబడు బాగులలో ప్రతినిధులమీదను వెంటనే ఒకపెన్ని చొప్పున వనూలు చేయవలయు ననియు ఈ రీతిని సాలూనకు 10 లక్షల పానులు వనూ లగుననియు వారు తెలిపిరి.

గవర్నమెంటు వారు కాంకిగారి నివేదిక సంగీరించిరి. రాష్ట్రీయులు చేయబడుటను గూర్చి 20 వ తేదీలోగా నివేదిక సంపెద పని అతడు తెలియజేసెను. మరియు సంఘమువారి ప్రభుత్వము విచారణల జేయుచు నభివృద్ధి నిమిత్తము మధ్యమధ్య నివేదికల సంపుచుండును. కాంకిగారి నివేదికయందలి మూచనలు వెంటనే కాశ్యరూపము చాలి నట్లు చేయుటకు దొరతనమువారి సంగీకరించిరి. ఇందులను గనిబాగునై కధికారమునుట ఇంకను ఆరశ్యకముగ నుండ గలదు. ఏలన ఈసలహాప్రకారము 480 లక్షల పానుల ధ్యమును గప్పించుచున్నది. యజమానులు టన్నునకు 14 పెన్సన్లకంటె నెక్కుడులాభమును తీసువలెదని నియమించు నెడల నాధ్యక్షములో 3 కోట్లు తగ్గిపోవును. ఇంక 18 లక్షల వ్యయమునకు మార్గముల వరయవలసి యున్నది. సమ్మెకట్టు జరుగకుండ దొరతనమువారు చాలవరకు ప్రయత్నించినయి, అట్లు సమ్మె తప్పనెడల దొరతనమువారు చేరవై నన్ని విధముల సహాయము జేయుననియు, సమ్మెయే యారంభమై, వారి కొక్కటియే యంతమనియు, అది జేయున పరిపాలన కంతము గలిగించు ననియు బోసర్గాగారు చెప్పిరి

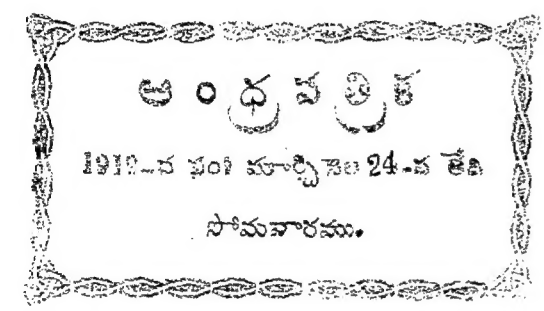
ఆంధ్ర విద్యా నిధి
సంవత్సరాది భిక్ష

ఆంధ్రవిద్యానిధి సంఘమున సంవత్సరాది పండుగ దినమున ధన సహాయమును వేసుట యాచారమైనది. ఇప్పుడు వైద్యవిద్యార్థులు నలు వురు ఆయుర్వేద వైద్యవిద్యార్థి యొకరు ఇంజనీరింగు విద్యార్థులు మువ్వురును విద్యానిధినుండి సహాయమును బొందుచున్నారు. గత సంవత్సరమునందు విద్యార్థివేతనములకై రూ. 1600 లు వ్యయము చేయబడినవి. విద్యానిధి కీ యేడు ధన సహాయము లభించినచో విద్యార్థివేతనముల నావలసిన స్థితి యేర్పడును. ఆంధ్రదేశాభిమానులును విద్యాభిమానులును సంవత్సరాది పండుగదినమునందు విద్యానిధికి ద్రవ్యసహాయమును జేయుట కును ద్రవ్యమును సమకూర్చుట కేర్పాటును జేసి యును నూత్రుత్వములను సఫలము చేయుటకు వేడుచున్నాము.

విధేయులు,

ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శులు,

7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

సింహా ప్రభువు:

రాజ్యాంగసంస్కరణములు

సింహా ప్రభువున కిటీవల నొకగబడిన పిందు సందర్భమున, ప్రముఖు లనేకు లావన్యాసముల నొసగిరి. ఆ యువన్యాససంగ్రహమును వదు నైదు దినములకు పిమ్మట, రూటరు తంత్రవాద మూలమున దెలుపుచున్నాడు. ఉపన్యాసము లన్నిటియందును, భారతీయుల ముఖ్యాశయములు వ్యక్తకరింపబడకున్నను, ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారి కుట్రలన్నియు నిర్దాక్షిణ్యముతో బయలు పరుకుబడెను. ఇండో బ్రిటిషు సంఘము వారికిని, మాంటాగూ వర్ణమువారికిని జరుగుచున్న పోరాటములో, ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు వరాజితులయిరనుటకు సందియములేదు. వారు వెచ్చించిన యపారధనము, ప్రభుత్వం చిన యసత్వ కరంకరలు, రహస్యముగ బన్నిన కుట్రలు, తల పెట్టిన కార్యమును కొనసాగించనటుల, కామను వీలు కల్గినచో సెంటు నిహాలుసింగుగారు వ్రాసిన లేఖ బట్టి స్పష్టమగుచున్నది. స్వాతంత్ర్యవాదావరణము ప్రపంచమంతట నల్లుకొనుచుండ, ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారి చర్య లెవరియినను రోత గలిగించక మానవు. బికెనెరు మహారాజగారు, వీరి కన్నాగములను విమర్శించుటలో నెంతమాత్రమును వెనుదీయలేదు. ఈ సంఘము వా రాంగ్లప్రజల నెలులయినను హిందూదేశపరిస్థితుల గూర్చి భయపెట్టి, హిందూదేశ వాణిజ్యములో పాల్గొనుచున్న వారిలో నపోహల బుట్టించుటకు ప్రయత్నించిరి. బ్రిటిషువారి లాభక్షేమములు, రాజ్యాంగ సంస్కరణములచే నడుగంటుననియు, ముం దొనకూడెనున్న సప్తము నిపుడే భర్తజేయవలయు ననియు, వీరు చాటుట కారంభించిరి. హిందూదేశపు పార్లమెంటు, రాజకీ

యాభివృద్ధి త్వరలో సఫలము గావలయు నని, ప్రజలభిలషించెదరు. కాని, బికెనెరు మహారాజగారు దెలిపినటుల, విదేశవ ర్తకుల లాభముకొరకే హిందూదేశ మెల్లకాల ముపయోగింపబడుచుండవలయునను సిద్ధాంతము, హిందూదేశమున కింతవరకును జోధవడలేదు. రాజ్యాంగ సంస్కరణావశ్యతగూర్చి మారుమాటాడలేక, యీ సంఘమువారు "కేషం కోపేర పూరయేత్" అను సామ్యమున ఎల్లరను దూషించ నారంభించిరి. సింహా ప్రభువుగారివై మామణి వాక్యముల గురిపించి, మాన్లే, కూ, మాంటాగూ, హార్డింజి మొదలగు వారల నెల్ల రును, వీరి నిందకు పాత్రుల యిరి. రాజ్యాంగ సంస్కరణ ప్రదానముచే బ్రిటిషువారి యధికారము బలహీనమగునని వీరు దెలిపిరి. హిందూదేశమందన్ని వక్షములవాగును, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునుండి నిడి పో వ జూచుటలేదను నెత్తమును ముడుగువరచిరి. ఇట్టి ప్రమాదాభిప్రాయమునే, విల్లింగడను ప్రభువుగారు గూడ నిటీవల వెలిబుచ్చియుండుట, హాస్యాస్పదము. ఇక, రాల్ఫ్టెలు నివేదికనుగూర్చి, ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు చేయచున్న యార్యాట మింతింతని చెప్ప వీలులేదు. కాని, బికెనెరు మహారాజగారు సూచించినటుల, మొదటినుండియు అ రాజ కోర్డే క ములత్సల్ప సంఖ్యాకులలో మాత్రమే వ్యాపించి యున్నవి. వీటిని జనసామాన్యము కంటగట్టుట హేయమగుచున్నది.

ఇంకొక విచిత్రము, సింహా ప్రభువు గారి నియామకము వలన, హైందవ సైనికులలో నసంతృప్తి పెరుగునని గూడ, వీరకవాదముల బుట్టించిరి. భారతీయుల కెట్టి సౌకర్యముల గలిగించినను, సైనికులకును, స్వదేశ సంస్థానాధీశులకును అగ్రహము గలుగు నని, ఆంగ్లో హైందవులు పాట బాడుట యాచార మయినది. ఇట్టి యన్యతములకు, బికెనెరు మహారాజ గారు చక్కని ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. ఇటీవల సింహా ప్రభువుగారు ప్యారిసు కట్టణమునకు వెడలినపుడు, భారత సైనికు లెల్లరును, సింహా ప్రభువుగారి కభివందనముల దెలిపి రని, బికెనెరు మహారాజగారు దెలిపిరి. స్వదేశ సంస్థానాధీశులు సంస్కరణములకు విముఖులుగ నున్నారనుట, సత్వేతరమని, వీరు నిర్ధారణ గావించిరి. సింహా ప్రభువుగారు గూడ, ప్రతిహాలుర నేమాత్రము మన్నింప లేదు. ప్రతిహాలుర హితమే సఫలమగుచో, దేశములో గలిగెడి కలవరమునకు మిలి యుండవని, వీరు స్పష్టపరచిరి. విద్యాధికులు బ్రిటిషు పరిపాలనమునకు హితులు గారను ప్రలాపము నిరాధారమని, వీరు నుడివిరి. బ్రిటిషు పరిపాలన మున, స్వావకరమును నిరంకుశత్వ మునయే యర్థముజేయుచో, సింహా ప్రభువుగారు తెలిపినటుల, విద్యాధికులందుల కంగీకరింపబాలరు. వారలుల గావించిరేని, తాము నేర్చుకొనిన విద్యకే కళంకము గలుగును. కాని, విద్యాధికు లందరును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున మిగిలినవారితో బాటు సమానపు హక్కుల న ను భ వింప వలె నని, వాంఛ జూపుచున్నారు. మాంటాగూ సంస్కరణముల గూర్చి, ముచ్చటించుచు, దానిలో చాలభాగము విద్యాధికులచే నంగీకరింపబడె నని, సింహా గారు దెలిపిరి. వివాద మంతయు, ప్రజల కెంతవరకు పరిపాలనము హస్తగతము గావించవలయునను విషయము గూర్చిమాత్రమే, నిలిచియున్నదని వీరు పలుకుచున్నారు. కాని, ముఖ్యవిషయమిదియే యని వీరు గ్రహించుట యవసరము. దీనిని, సింహా ప్రభువుగారు దలచునంత ముఖ్యముగ శ్రోసివేయ వీలులేదు. భారతీయులు, కొద్దిపాటి సా

స్కరణములతో సంతృప్తి జెంది యుండబాలరు. ప్రభుమును విశాలసంస్కరణముల బ్రసాదిం చినగాని, సత్వరాభివృద్ధి కవకాశముండనేరదు. ప్రజలలో పరిపాలనాబాధ్యత పెంపొంది దృఢపడబాలరు. అడుగడుగునకును నిరోధము లుండుటచే నెంతమాత్రమును లాభము గలుగదు. మాంటాగూ రిచ్చిన యువన్యాసము, వారి మామూలు యభిప్రాయములనే వ్యక్తపరచుచున్నది. తాము సూచించిన నిరోధములను, సమర్థించుటకు వీరు ప్రయత్నించిరి. విద్య కొలదిచుండిలోనే వ్యాపించి యున్నదనియు, పరిశ్రామికాభ్యుదయము ప్రారంభదశలోనే యున్నదనియు, దార్శిద్యమునకును హిందూదేశములోని లెక్కలేని మరణములకును సంబంధము గలదనియు, ఈ శాఖలన్నిటియందును కృషి నలుపుటకు, భారతీయుల కికముం దవకాశముండు ననియు వీరనిరి. దార్శిద్యమే, దేశముదలి విశేష మరణములకు కారణమని, మాంటాగూ గారు గ్రహించుట సమంజసముగ నున్నది.

కాని, వ్యయముతో గూడిన యీ శాఖల నన్నిటిని సంతృప్తికరముగ నిర్వహించుటకు ధనమత్యంతావసరము. కోశాధికారము, ప్రజాప్రతినిధుల హస్తగతము గానిది, వీరి కార్యములను జయప్రథముగ కొనసాగించగలరనుట మిశ్య. అందుచే, మూలాధికారము ప్రజలకు సంక్రమించనిది, సంస్కరణములమూలమున వారు విశేషలాభము పొందుట దుస్సరమగును. కాంగ్రెసు సభవారసునలననే నామమాత్రావశిష్టము లగు సంస్కరణములతో సంతృప్తి జెందుటలేదు. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగూర్చి, మాంటాగూ గారి యభిప్రాయములలో మార్పుగలిగియుండు గన్పట్టుచున్నది. సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమువలన ననేకాసాయములు చేకూరుచున్నను, శాసననిర్మాణసభలలో సరియగు ప్రాతినిధ్యము గలుగవలె ననిన, ఇంతకన్నను వేరుమార్గము లేదని, వీరు నుడివిరి. కాని, దేశమున విశేషముల జెంచి నులభముగ పరిపాలింపవలయునను, సిద్ధాంతము నవలంబించదలచుచో సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును తిరస్కరింపవలయుననిరి. సాంఘిక ప్రాతినిధ్య విధానమునకు వీరెట్టి యావ మిచ్చెదరో తెలియుదు గాని, ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యవాదులు మాత్రము ఆశాపూరితులుగ నుండు వచ్చునని యోచుచున్నది. సీ విలు సర్వీసువారి స్థానమున కెట్టి నష్టము గలుగదని, మాంటాగూ గారు మరియొక మా రభయ మొసగిరి. సిడెన్ హాము ప్రభువుగారు ప్రభువుల సభలో కటా రూరు అల్లరులకును స్వపరిపాలనమునకును ముడి వెట్టజూచిరిగాని, సింహా ప్రభువుగారు కట్టి కుముత్తులను ధ్వంసముగావించిరి. ఇండో బ్రిటిషుసంఘము వారి చర్యలను మాంటాగూగారును వారి స్నేహితులను జయప్రదముగ ప్రతిఘటించుట సంతోషకారణమే యయినను, భారతీయుల కోర్కెలు మాత్ర మాంగ్లప్రజలకు బాగుగ తెలిశుకుండుట శోచనీయము. భారతదేశపు రాజుబారు లాంగ్లదేశమునకు వెడలకుండ, ఎప్పటి కప్పుడు నిషేధాజ్ఞలుప్రచురింపబడుచుండెను. రాల్ఫ్టెలుబిల్లులు దేశమున గావించిన కలవర మధ్యమున, ఎంతమంది ప్రముఖులు బయలుదేర గలుగుదురోయని నిందితుము గలుగుచున్నది. బ్రిటిషుకాంగ్రెసు సంఘ మొకటియు, ఇండియా పత్రికయు, నాంగ్లదేశములో నున్నను, కాంగ్రెసుసభవారి యభిప్రాయములను వెలిబుచ్చుటకు, వీరెట్టి ప్రయత్నముల సలుపలేదని, సెంటు నిహాలుసింగుగారు దెలుపుచున్నారు. భారతదేశపక్షము వహించదలచు పార్లమెంటు సభ్యులగు గూడ, ప్రజాశయము లెవ్వియో, అవి యేకారణముచే వ్యక్తిక

రింపబడుచున్నప్పుడు, తెలియదట. ఇక మాంటాగూ విధానమున కేటాయింపును అనుకూలముగా ప్రాయము వ్యాపించునట్లు, మాంటాగూవర్గము వారు తమ యధికారమును పలుకుబడినంతను వినియోగించుట మూలమున విశ్వప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. సంస్కరణ విధానమునకు ప్రాతికూల్య మెక్కడను బెరుగకుండ జూచుచున్నారు. వీరికి రాండు టేబిలు సంఘమువారు చేత నయినంత సాహాయ్యము జేయుచున్నారని తెలియుచున్నది. అంతియకాని, ప్రజలు గోరిన స్వయంనిర్ణయ సూత్రముగూర్చి గాని, స్వతఃపాలనావిధానముగూర్చి గాని అంగ ప్రజలకు తెలియజెప్పవారు గావించుటలేదు. సంస్కరణ చట్టము పార్లమెంటుసభయందు త్వరతో ప్రవేశపెట్టబడనున్నది. ఈ సంఘమునందే, ప్రజల జన్మ స్వాతంత్ర్యములకు ముక్కుదెబ్బిపెట్టేది రాల్ఫ్ బిల్లుల నెదిరింపవలసిన బాధ్యత దేశ ప్రముఖులపై నిలిచియున్నది. ప్రజాప్రముఖుల ధర్మ మెదియో నిర్ణయించుట, సామాన్యులకు దురవగాహముగ నున్నది. నాయకులందరు గలసి సంస్కరణము మున కనుకూలముగ తమ విధ్యుక్తమును వెంటనే నెరవేర్చుచో, దేశపు భావిదశ యెటులుండునో యూహించ నశక్యము.

ఆయుధ శాసనము.

ఆయుధ శాసనముగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వము వారొక ముఖ్యప్రతిపక్షమును వెలువడజేసిరి. ఆయుధ శాసనముచే, ప్రజల ధైర్యసాహసములడుగంటెను. రానురాను కత్తిజూచిన కంబము, తుపాకీమోత వినిన భయము కలిగి, ప్రజలెట్టి యపాయ మెదుర్కొనుట కయినను చేతగాని వారగుచున్నారు. సంగ్రామమునందు, ప్రజలెల్లరు జేరవలయునని పిలుపుదగిలినపుడు, ఆయుధ శాసనము దేశమునకు గావించిన ప్రబల కష్టము తేటతెల్లమయ్యెను. ఈ శాసనము నసలే దీసివేయవలయునని ప్రజలనేకరాజకీయసభలలో తమయభిప్రాయము గనుబడిచిరి. కాని ప్రభుత్వమువారందల కంగీకరించుటలేదు. ఇట్టివిని జరిగెనేని, దేశములో నేరములు వృద్ధియగునట వీరు భయముజూపుచున్నారు. కాని, ఇతర వాగరికదేశములందెక్కడను ఆయుధ శాసనము ప్రబలియుండలేదు. వాటికిందు బెరుగని కల్లోలము హిందూదేశమునందే బెరుగనో తెలియకున్నది. భారతీయులు స్వభావముచే సాక్షిక హృదయులు. అట్టిస్థితిలో, వీరు ఆయుధముల నవసరమార్గముల నుపయోగించెదరని దలచుటకు ఏలుండదు. అయినను, శాసననిర్మాణమున కిప్పుడు ప్రభుత్వమువారు గడంగుట లేదు. మినహాయింపులన్నిటి దొలగించి, పెద్దచిన్నయను భేదములేక, ఎల్లరును లైసెన్సును పొందితీరవలయునని విధించువిషయ మెంతవరకు సాధ్యమని, ప్రభుత్వమువారు యోచించిరి. ఇందువలన, అనేకుల కసంతృప్తి గలుగునని ఎంచి, మినహాయింపుల నసలే తీసివేయకుండవాటి సంఖ్యనుమాత్రము దగ్గించి, వర్తకేదము లేకుండ తగిన దర్జా, మంచినడత గల వారికి మాత్రమే ఆయుధధారణమునకు లైసెన్సుల నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమువారు తుదకు నిశ్చయించిరి. వారు, సూచించిన సిఫార్సులు, వేరొకచో ప్రచురింపబడిన అప్రోసియేటుడు తంత్రీవార్తలో గన్నట్టును. కాని, ఈ సూచనలవలన, ఆయుధ శాసన మిదివరకు గలిగించుచున్న యిబ్బందులు దీరునని దోచదు. మినహాయింపుల గొన్నింటిని నిలిపియుంచుటచే, తారతమ్యము లిదివరకు వలెనే కొన

సాగును. ఇక లైసెన్సులు, ప్రభుత్వమువారు గుర్తించిడి దర్జాగలవారికిని, నడత గల వారికిని మాత్రమే, యొసగబడును. ఇట్టి యోగ్యతలను, స్థానిక ప్రభుత్వములే నిర్ణయించ వలసినను, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు సామాన్యసూత్రముల గొన్నింటిని వివరించుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారిచే బిరుదములు ప్రసాదించబడిన వారును, శాసన నిర్మాణసభ్యులును, నెలకు 250 రూప్యములకు తక్కువ వేతనము లేని ప్రభుత్వోద్యోగులును, మొదలగు వారి తరగతిలో జేరుచురట. కాని ఈ కట్టికలో జేరని వారిలో మర్యాదగ్గులెందరో గలరు. ఇంటియ గాక, అరణ్య, వర్షత ప్రదేశములందుండే జనుల కొకవంక వస్యముగ బాధయు, వేరొకవంక చోరుబాధయు విశేషముగ నుండును. మిగిలిన వారెల్లరకన్న, వీరలకు ఆయుధధారణమునకు లైసెన్సుల నిచ్చుట నెక్కుడవనియు. వంగదేశమునందు మారుమూల ప్రదేశములందు జరిగిన బుదిబోటులలో, ప్రజలు నిరాయధులై యుండుటచే, దురంతకు లెటుల తమ కార్యములను యధేచ్ఛగ కొనసాగించుకొనిరో, వార్తలనేకము లిదివరకు వివరించియుండెను. ప్రస్తుత శాసనమువలన, దురంతకులు ఆయుధములను దొంగతనముగ సంపాదించి, నిరపరాధులను పీడించుచున్నారు. కాని వారి నెదుర్చుటకు, నిరపరాధులు శక్తి లేక, బలబాహులకు లోనగుచున్నారు. క్రొత్తగ జేసిడి మామూలవలన, కొంచెము లాభముండునని యనుకొనినను, పూర్వపు స్థితి విశేషముగ మారునని దోచదు. దర్జాను యోగ్యతను నిర్ణయించు భారము మేజిస్ట్రేటులపై నుండుటచే, యూరపీయనులును అంగ్లో హైందవులును ఆయుధములను స్వేచ్ఛగ సంపాదించగలుగుదురు. కాని ఏదియో నొకవంక నడ్డుదగిలి, భారతీయులు ఆయుధములకు లైసెన్సులను సులభముగ సంపాదించ నీయుదు. పూర్వపు పక్ష విభేదము శాసనములోపేర్కొబడ నకబోయినను, కార్యాచరణమునందు గన్పట్టుచునే యుండును. ఈ కారణముల నన్నిటి జూచిన, నూతన ప్రకటన మంతగ మత్సాహము కలిగించుచున్నది. ప్రజలీ విషయమై తమ యభిప్రాయములను ప్రభుత్వము వారికి వెంటనే చెల్పుట భావ్యము.

గౌరవనీయులగు

సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు విశ్వవిద్యాలయప్రతినిధిగ రామస్వామి అయ్యరుగారు శాసననిర్మాణసభలో సభ్యులుగ నెన్నికొనబడి రని, కవివారపు పత్రికలో చెలిపి యుంటిరు. అయ్యరుగారు, బిసెంటు ప్రభుత్వల నిర్బంధావాస సమయమునుండియు, ప్రజాహిత జీవితమున పాల్గొని దేశమందంతటను పేరొందిరి. కాంగ్రెసు సభాకార్యదర్శిగ, కష్టించి పనిజేసి యుండిరి. మృణిసేపలుకమీషనరుగ నుండి ప్రశంసార్థముగ కృషిసేచువుచున్నారు. వీరు శాసన నిర్మాణసభలో ప్రవేశించుటచే, ప్రజలవత్తుమునకు బలము కలుగకమానదు. వీరికి చేకూరిన విజయమునకు, మా హృదయపూర్వకాభినందనముల చెల్పుచున్నారము.

దక్షిణ యిండియా సంఘము, బొంబయి

ఈసంఘమువారి రెండవ సాంవత్సరిక నివేదికము మా కార్యస్థానము జేరినది. 1918 డిసెంబరు నెలకు 74 మంది సభ్యులుండిరి. వీరికి 1470-4-5 రూప్యముల ఆదాయము వచ్చెను. రు. 1368-2-7 లు వ్యయ మయ్యెను. బొంబాయిలో జేరిన, దక్షిణయిండియా వాసుల యభ్యుదయము

కొరకీ సంఘము స్థాపించబడినది. ఈ వత్సరము సంఘమువారి యుపయోగ మతిశయించునని, కార్యనిర్వాహకులు చెల్పుచున్నారు. వీరికోర్కెనెరవేరుగాక యని కోరెదము.

వంశపారంపర్యపు హక్కులు

ప్రభుత్వమువారి కీ విషయమై పంపదలచిన అర్జీలను, తెలుగుజిల్లాల కరణములసంఘపు కార్యదర్శియగు అయ్యగారి తిరుపతిరాజు గారు మా కంపిరి. ఇందు, వంశపారంపర్యపు హక్కుల నిర్ణయించెడి చట్టమునకు గల యభ్యంతరములు చక్కగ వివరింపబడినవి. వీటిని వలయుచారు, తమ పేర వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చుననియు, కోరినవారు దితముగ బడయుగల రనియు, తిరుపతిరాజుగారు మాపేర వ్రాయుచున్నారు.

రాల్ఫ్ బిల్లు

అవసరాధికార శాసనము రాజప్రతినిధిగారి యంగీకారము బడసినది. ప్రజలమోతలన్నియు, అరణ్యరోదనము లయినవి.

స్థానిక వార్తలు

శాసనసభ:—ఈ తరజిల్లాలకక్షమున నేడు మదరాసు శాసనసభసభ్యులందఱు నుండవలయుకొంటిని మహమ్మదు ఉస్మాను డి. ఏ. గారు మాకు వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసులో మరణములు:— మార్చి 22 లేదీలో సంకమయ్యడివారములో 1008 48.8 వంతున మరణములు సంభవించినవి. కలరావలన 5 గురును, మహుచిలన 28 గురును, జ్వరమువలన 28 గురును మరణించిరి.

కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులుగారు:— మదరాసు శాసనసభకు రాజోపు నెన్నికలలో గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరిజిల్లా ప్రతినిధిగ తాము సభ్యత్వమును గోరజిన్నామని వేంకటప్పయ్యపంతులుగారు నేడు మాకు కంట్రి వార్త నిచ్చిరి.

సత్యాగ్రహ వ్రతదీక్ష: జెజవాడపారులు.

ఈ దిగువ కనబరచు శ్రీపురుషులు జెజవాడలో మహాత్మా గంధీగారి “సత్యాగ్రహవ్రతదీక్ష”ను అవలంబించిరి, 1. శ్రీమతి. తుర్లపాటి రాజరాజేశ్వరమ్మగారు, 2. శేనుర్తి కోటమ్మగారు, 3. వేంకటెల్ల వెంకటసుబ్బరావుగారు, 4. అయ్యశేకర శాశ్వతరావుగారు బి. ఏ. డి. ఎల్, 5. తుర్లపాటి మోక్షేశ్వరరావుగారు బి. ఏ. డి. ఎల్, 6. గుడిపాటి విశ్వనాథగారు, 7. కోటపల్లి అంజనేయదాసుగారు, 8. దోష్టల శేషారెడ్డిగారు బి. ఏ. డి. ఎల్, 9. శంకర వేంకటేశ్వరరావుగారు, 10. కప్పగంటు వేంకటప్పయ్యగారు, 11. పి.ఎ.పాటి వేంకటసుబ్బరావుగారు.

మదరాసు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము:-

(1) టి. వి. తుత్తుకృష్ణ అయ్యగారు కార్యదర్శిగ నుండవలయునట చింతించు, వీరు గావించిన నేరము ఈసభవారు పరిగణించుచున్నారు. ఈ తీర్మానప్రతి సెక్రటరీని వీరికంపవలయును.

(2) వీసెంటుక్కు, గోవిందరావు వలయ్యగారు, కె. ఏ వీరరావువలయ్యగారు, చాడియా, సి. ఎస్. గోవిందరాజు మొదలి యారు, జి. ఎ. న. పే శేత, సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు గార్లు ఏకముగ రాజీనామా నొసంగినందులకు ఈసభవారు ఆశ్చర్యమును, విచారమును జూపుచు, వీరి రాజీనామాలకు వీరొసంగిన కారణములు సత్యమారములని ఈ సభవారు భిప్రాయపడుచున్నారు. అయినను వీరు సభకు గావించిన నేరకనభివారు కృతజ్ఞులు.

(3) సి. ఎస్. గోవిందరాజుమొదలియారుగారు సభకు కత్తి అనువతించుటచే, వారిఅనువతని ఈసంఘమువారువారిని మరల కోరాభ్యుత్తునిగ నెన్నికొనిరి. ఈ మూడుతీర్మానములను సభాకార్యదర్శులు మా కంపియున్నారు.

సంధిమహాసభ విశేషములు.

సింహా ప్రభువు గారికి విందు

శ్రా వా యి లో ఆ తీ థ్య ము

(பெரிய கிணறு)

బికనీరుమహారాజాగారి
ప్రసంగము.

భారతీయుల రాజకీయ క్రింది సమర్థించుట.

౧౦డను, మార్చి 8 — 7-8 తేదీ గాత్ర శానాను
 హోటెలులో సింహగారికి విందు జరుపబడెను. తిరిగివచ్చుచు
 రాజాగారి కథ్యక్షత వహించిరి. హంటాగూ, ఆగాఖాను,
 కాల్కికేటప్రభువు, సినుగు, బార్నేలు, హార్డింజిప్రభువు,
 దన్నోకప్రభువు, ఇస్టింగ్స్ ప్రభువు, విల్లింగ్స్ ప్రభువు, బ్రాసే
 ప్రభువు, లామింగ్స్ ప్రభువు, యూరేఫింజిమహారాజా,
 సర్ ఆర్థురాలీ, సర్ డబ్ల్యూ. ఆర్ లారెన్సుడన్లపుస్థితు,
 సర్ మిర్జా అబ్బసాలీబేగు, సర్ చార్లసుబెయిలీ, సర్ ముర్రే
 హమిట్, సర్ జే. డి. రీను, సర్ లింకం డ్యూకు, సర్
 ఎం. పి. థోగిడి, రన్నుల తామరసమాజసింగు, కల్పలు
 ఎల్. ఎన్. ఎరురే, కల్పలు ఏటు బి. ఎన్. బాను, టి. బాబు,
 పి. సి. లయను, చార్లసు రాబర్టుసును, ఎన్. కే. సింహా, టి.జే.
 బెన్నెటు, డబ్ల్యూ. ఆర్. గోల్లరే, డబ్ల్యూ. డి. పెళ్ళుర్గార్లు
 మున్నగువారు పాల్గొను విందుకు వచ్చిరి.

బిగనీరు మహాహాజారూ

సింహా ప్రభువు గారి కాయురారోగైక్యవ్యయములు కలుగుగాక. ఇది అభ్యుదయము మహాదాశిర్వచనమును నలువవలెను ప్రకటనమును మహారాజా గారు కోరిరి. శ్రీబార్తి ప్రకటనగారు సింహా ప్రభువుగారి చరిత్రీతిని గౌరవించినందుల కిదిమితానంద మగుచులగును తమ సంతసము నిలులవెలిబుచ్చు చున్న వారి మిత్రకోటి (వారి మిత్రుల సంఖ్య అపరిమిత మగుటచే కోటికట్లము సాధకము)లో నే నొకడనని చెప్పుకొనిరిగినందులకు హృదయపూర్వకము. ఇట్టి మిత్రకోటి సంతసమున వెలిబుచ్చుటకే నేదీసమావేశము జరిగినది. ఇట్టి మహాదానందము నుపకందరికిని భారతీయుల కందరికిని కలుగజేయుటకు మూలకారణము మాంట్రాగు గారు. వారిజ్ఞీ నూచన చేయుటయు దానిని ప్రధానమంత్రిగా నామోదించుటయు బ్రిటిషు జేతమునందలి రాజనీతిజ్ఞుల సచ్చావమును నెల్లడించుచు వారతనము వారి వాదనము ననుసరించి యధికముగ సంస్కరణము లొనరింపబడునను నాశను బలపరచుచున్నది. దీనిని భారతీయులందఱును గాను గా గ్రహించి శ్రవించియున్నాను. మరల భారతీయులు తమ సంతసము నింకొకసారి వెల్లడించుటకే సుఖ అవకాశము నిచ్చుచున్నది. సింహా గారి విషయ సౌజన్యపరిపథమున, గాఢమగు వారి జీవాభిమానమును, ఆద్యితీయమగు రాజభక్తియును, బ్రిటిషు జేత సంబంధములను భరతిఖండమునకు లభించు లాభాధిక్య పరిగణనయును, తమవిధుల నలుమాత్రమైన పరిత్యజింపకుండ నెరవేర్చుచిడు యును, సద్వర్తనమును, నైతిక సంపదయును, రాజనీతిజ్ఞతయును చాల శ్రవంస నీయునును కనులభముగ ప్రజలమన్న ననుబదయుటకు సింహా ప్రభువు గారి కధికారవశముండినను అంతరాత్య బోధకలకు వ్యతిరేకముగ నడుచుటకు వారంగీకరింపక వారట్టి గౌరవమును వదలుకొనిరి. అట్టినులభ ప్రాప్తగౌరవాభివాదమును సామరజనాభి నుతానుసాగము ప్రవర్తింపజేయ. భరతిఖండమునకును బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకును ఏది లాభకరమని అంతరాత్య బోధించెనో దానినే సింహా గారు నిర్భయముగనుడిచి అనుసరించిరి. భారతీయులకు నిర్విరామముగ నభివృద్ధి కలుగవలెనని సింహా గారత్యధికముగ కోరుచారై నను జేతమున సక్రమపరిపాలనమున కెట్టి భంగమును కలుగగూడదని వారుముఖ్యముగా కోరుచుండిరి. ఈలక్ష్యములు వారి వర్తనము నందు పొంగిరంపుచునుండియు గోచరించుచుండినను, ఇట్టి సదమలచరిత్రులగుటచేతనే, నూయజుకాలునకు తూర్పునను వచ్చియును నను భారతీయులను సాచ్చావ్యమును గూడ వారిసత్యధికముగ గౌరవించు చున్నారు. అనేకవిధములకు జేతసేవయును వీరు

మార్గదర్శకులయి తమ ఆచరణ క ప్రజలను సుప్రవర్తించి
 యుండుటచే నీ భారతక్రేమనిగూర్చి స్వతఃమూల చాల
 నుపాధిగ్రహించుచున్నాడు. సహాయ మంత్రిత్య పదవిచే భారతక్రే
 మ్మన కొంగుగ నాచాలగోపాల చురీకానందమున నోలలా
 డునో అట్టి సుఖఖిని సింహాధిభువంశాడ ప్రభువుగాన నే
 సింహాగారి పదవినిగూర్చి బాధ్యతగల ప్రతిక లన్ని యుట్రితిమ
 దేశము నందును భరతఖండములందునుగూడ చాలగూర్చించుచు
 వ్రాసినవిగాని భరతఖండ విషయములందు మహాపండితులను
 ని చెప్పగొనుచు సమగ్రరణములకును భరతఖండాభివృద్ధికిని
 ప్రతికూలముగ పనిచేయువర్తమువారి ప్రతికూల మాత్రము నింద
 లను అసత్యములను ప్రకటించినవి మహారాజాగారు నుడివిరి.
 సంస్కరణముల చరిత్రమున వివరించిరి 20-8-17-న తేదీ
 ప్రకటనమును మూటాగూగారు హిందూ జేతమునకు
 వెళ్లుట యును మహా ప కా రమును కలిగించె
 నని భరతఖండమున సంక్లానాధికములను ప్రజలలో చాల
 చుండియును చాల సంతసించిరి. కాని మా ఆంగ్లోఇండియను
 మిత్రుల సంగతిగూడ మాకు బాగుగా విదితము. వారిట్టి
 సంస్కరణముల ప్రకటనమున కెట్లును సమ్మతించజాలక.
 ఇండో బ్రిటిషు సంఘమువారు భారతీయులయందైక్యమును
 కలిగించుటయు, భారతభివృద్ధిని సమకూర్చుటయును తమసంక
 ల్పములని నుడిచిరిగాని వారి చర్యలు వారి సంకల్పమునుపూర్తి
 గా మరుగుపరచినవి. బ్రిటిషు దొంతమువారి భావమున
 కీ సంఘము వారి భావము కేవలము విరుద్ధమని
 సంఘము వారి ప్రతిస్పల్ల కార్యమునుగూడ స్ప
 ష్టపరుచుచున్నది. భరతఖండమునందలి స్థితి అతిదారుణముగ
 నున్నదని అయాయకులగు బ్రిటిషు జేతములకు దురభిప్రాయ
 మును కలిగించుటకు వారు సర్వప్రయత్నములను చేయుచు
 న్నారు విద్యాధికులగు భారతీయులనుగూర్చి చాలనీచముగ
 వ్రాశుచున్నాడు. సంఘము వారి భావములకు తిరస్కరించు
 వారి నుదరిని నిరసించుచున్నాడు. కాతి సంఘ వ్యక్తిచత్సర్
 ములకు ప్రేరేపించుచున్నాడు. అపుడతడు పరివాద్రుగూడ
 విముఖులనుజేతు ప్రయత్నించుచున్నాడు. తమకు భరతఖండ
 మున వ్యాపారము చేయు రర్తక సంఘముల వారిని విముఖు
 లను చేయుటకు గట్టిప్రయత్నములను చేయుచున్నాడు. ఇండో
 యాలో బ్రిటిషు వారి సాత్తులను కారూడుట తు
 ల్లిమాక్రింద చందాల నియ్యవలె నని యీ
 సంఘమువారు ప్రకటించిరి. ఇండియాజేతమున రాజకీయ పరి
 త్రామికాభివృద్ధి కలుగగలదని భారతీయులు విశ్వసించిరిగాని
 ఎవరో కొందరు వర్తకము తమ స్వపాధముకొరకు ఇండియా
 జేతమును గుత్తగొన నున్నారను విషయము నిదివర కెరిగి
 యుండలేదు. ఇకముందు తెలిసికొనవలసియున్నది కొంత
 మంది అతిదారుణ ఇండియాజేతమును గురించి ఇంగ్లాడు
 జేతమున ఆందోళననూచకములగు ప్రపంచములను చేయుచు
 న్నారు. వారవలంబించిన విధానము లాభకరముకాదని సంతా
 పపూర్వకముగ నేడు ప్రహింపగలిగిరి. ఇండో బ్రిటిషు
 సంఘమువారి రత్నధికముగ వ్యక్తి నిరసనమునకు గడంగిరి.
 సింహాధిభువు ప్రభుకులగు భారతీయులందరు
 నుగూడ వట్టి ఆందోళన పరులు ఇండియాజేతమున ఘాతుక
 కార్యములపరిమిలముగ జరుగుచున్నవని వారువ్రాసినది. హె
 స్టే, కూ) హాస్టిండి మింటో షెమ్సువర్లు ప్రభువులును ఛౌబ
 ర్లేజీ, మాంటేనూ గార్లును అనుసరించిన విధానమున అశ్రీ
 మముగ నిగసించిరి మాంటేనూ షేమ్సువర్లు ప్రభువులు భరత
 ఖండమున బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు దౌర్బల్యమును కలిగించు
 చున్నారు. అచట రాజకీయ మహాపదవీరము కలుగునని
 కూడ వారువ్రాసినది. భరతఖండము బ్రిటిషుసామ్రాజ్యాంకర్యా
 గముగ స్వపరిపాలనము నాశించుచున్నది. సామ్రాజ్యమునుండి
 విడిపోయినభరతఖండమునకు భద్రతయుండదని మేముబాగుగా
 గుర్తించితిమని భారతీయునాయకులు సింహానందమున నుడివిన
 వాక్యములను సంఘమువారు బుద్ధిపూర్వకముగ నడచిననీతి

రెండు నివేదికలును సంఘమువారికి నివేదించుటలే కలసి రెండు ప్రయత్నములొనసాగుట కవివ్రహ్మశ్రుతుని యుపాసా గురు స్వామిస్వామినివేత్తుక నంతకు పూర్తిగా పరిత్యజించి చేయుచున్న కార్యములే నా ప్రయత్నము కేవలము కళాంకితమని దృఢవిశ్వాసుట కుత్తమ ప్రమాణములుగా నున్నవి. ఆ నివేదికలున వివరింపబడిన ఆరాజక కృత్యములు చాల సంతాపకరమును ప్రమాదకరము నగున గాని అట్టికార్యములను చేయువారి సంఖ్య మిక్కిలి స్వల్పమని మార్చుగదలెను. 3150 లక్షల మంది భారతీయులుకు రాజభక్తిభక్తిభక్తులు వారిలో నరాజభవసంఖ్య మిక్కిలి స్వల్పము. సింహాగారి క్రభుపదము నిచ్చింపబడు భారతీయనేక మందలి వారి కాగ్రహము కలుగునని నూచింపబడినది. నాకు భారతీయనేత్రో కొంతవరి మనుషుకలదు. నేనానేత్రో ఆసియా ఆఫ్రికా యూరోపు జేతములందలి యుద్ధములనుబారు చాల్చింటి. (గంభీరహర్షము) ఈ అసంజర్జునుని నింద కేవలము నిరాధారమని నేను ఖండితముగ నుడువుచున్నాను. నేనును సింహాప్రభువుని యిటీవల పారిన నగరమునందలి భారతీయనైనిక విశ్రాంతి గృహమునకు వెళ్లినపుడు వారత్యుత్సాహముతో కరతాళభస్మ సులకు గావించిరి. హర్షించి, షెయ్యుపర్వప్రభువులను మాంటా గూగారిపట్ల క్రమముగ నిండించినందులకు భారతీయు లధికా గ్రహభరితులైరి. హర్షించిప్రభువు నాకు రాజ్యపరినిధిగా నుం నపుడు చేసిన మహోపకారము నిమిషమానము. భారతీయులు మాంటాగూగారిని విశ్వసించిరి. మాంటాగూగారి దైర్యసాహసములను క్రద్దాభివ్రులకు రాజనీతిజ్ఞులకు చాలప్రశంసించిరి. భరత ఖండ సంస్థానాధిపతులకు మాంటాగూగారిపట్ల నత్యధికమగు గౌరవముకలదు. బలరత్నమును సామ్రాజ్యవిధానము నేర్పరచిన ఆంగ్లశ్రేష్ఠ ద్వయమని మాంటాగూ షెయ్యుపర్వ ప్రభువు గార్లు తరతరములు స్మరింపవడుదురు. సింహాగారి పదవికిని భరతఖండ రాజకీయ సంస్కరణములకును సంస్థానాధిపతులు ప్రతిమాట రనుట కంటె దామజమగు నసత్య మింకెడియు నుండదని నేను ఖండితముగ నుడివెదకు. సంస్థానాధిపతి లేకుండునకును చేరకు. భరతఖండాభివృద్ధికి ఆంగ్లభారతజేత సంబంధము వ్యభక్తరనుటకుకు కలయు కార్యములు జరుపబడవలెనని మాత్రమే వారాశించెదరు. అట్టివో విప్లవ సంబంధమును (బ్రిటిషు పరిపాలనా నైర్వయమునకు భంగకరము నగు నెట్టి ప్రయత్నమునకైన సంస్థానాధిపతులు సహకారులు కావాలు దురా? సంస్కరణములను సంస్థానాధిపతులు హర్షించిరి. ఇందులకు 1917 నవంబరులో ఢిల్లీలో జరిగిన సభయందు కొందరు సంస్థానాధిపతులును బనకీలో జరిగిన సభయందు సింధి యా మహారాజా గారు మొగునగ యుపస్వామములు నిదగ్గునములని మహారాజా గారు నుడిచి. ఆ యుపస్వామముల నుండి కొన్నిభాగములను చదివిరి ఆ యుపస్వామము మొదట సంస్థానాధిపతుల సహజేతమునందు బాగుగా చర్చించువడిన పిమ్మట మహాసభయందు చదువుడెను. ఇప్పుడు భరతఖండమున (బ్రిటిషు దొరతనమువారి పరిపాలనమున రాజకీయాభివృద్ధి కలగనున్నది. ఇది చాల విషమ సమయము. ఇప్పుడు చేయబడిన సంస్కరణములవలన కలుగు ఫలిత మనుపాలమైనను ప్రతిపాలమైనను నూడ నది శాశ్వతముగ నుండుట తటస్థించునని మహారాజా గారు నుడిచి.

సింహా కృభువుగారు.

చక్రవర్తి గారి పట్లను సామ్రాజ్యము పట్లను నాతుగల
బాధ్యతను నేను సంపూర్ణముగా గుర్తించి నుచున్నాను. ఇట్టి తరుణమున సంస్కరణములను గూర్చి ప్రతికూలర ఆలోచనల ననుసరించినచో భారతీయుల కత్యధికమగు నాకాభంగము కలుగును. తమకు ప్రబలమగు క్రీస్తు చేయు దేవమ భావము జేకేయందందరికిని తప్పక కలుగునని నేను హెచ్చరించుచున్నాను. అప్పటి ప్రజల మనస్థితి నేనరుచు సరికపరికింపజాలను. ఇదివరకు జరిగిన ఆందోళనము ముందు కలుగగల ఆందోళనమున ననాస్పృహకేమైనను కాజాలదు. అట్లుగాక బ్రిటిషు దొరతనమునాకు ధైర్యసాహసములతో ననుచిత్రితిని ఉదారములగు సంస్కరణముల నొనర్చివినచో అంగభారతజేతముల సంబంధము దృఢతమమగును. సామ్రాజ్యస్థితి కధికమగు స్థైర్యము చేకూరును. పరస్పర సహాయవిశ్వాసములు ప్రబలమగును. ఇండియా జేకేపరిపాలనమునుగూర్చిన బ్రిటిషు దొరతనమునాది భావమును స్పష్టపరచుటకు నాకీశ్వరుడైన సహాయయంత్రి పదవియే నిదర్శనము. సామ్రాజ్యపరిధానసంఘములందు భరతఖండమునకు

సమస్త గౌరవస్థాన మొసంగబడినది. సామ్రాజ్య వాసులకు
వారికిని భృత్యులకు సామ్రాజ్య సంరక్షణమునందు
భారతీయ సంస్థానాధిపతులను పరిపాలనగూడ సమానభావ్య
భావములను పాటించబడిరి. భారతీయుల వాంఛితముల
భారతీయుల కృత్రిమములబట్టి గాక ఏమహా సామ్రాజ్యము
నందు భరతఖండముగూడ నొక అంతర్భాగముగ నున్నదో అట్టి
మహా సామ్రాజ్య స్థానమును బట్టి సమమార్గ
బడుచున్నది. నేని మొదల రచన సమాజిక మగుట కేవల
మున్నగురనిండుటకే గాదు. ఏ మహాభర్యము (సామ్రాజ్య
సంరక్షణము) నుకొరకు బ్రతిభు జేయు అత్యంత మత్యా
గమునకు గూడ సామాన్య జనో అట్టి సమత్వ సామ్రాజ్యమునకు
భర్యము నెన్నడును పరిత్యజింపజాలవని లోకమునకు చాటు
టకే భరతఖండము నుండియేగాక ప్రపంచమున భారతీయులు
గల అన్ని జాతుల నుండియు నాకలిసిన కంటివారలు కు
మృతివృక్ష వచ్చుచున్నది గాన నిదివరకు భరతఖండమున
పెద్ద పదవులం దున్నవారు కొందరు గూడ లేని పోని నిందల
న మోపుటచే నవట నవట కత్తిగిన అను
మానము అన్నియును పూర్తిగ తొలగి పోయెను.
ప్రతిభాను రుచివృక్ష తేకుండ విషమగ్రహణము తేకుండ
విద్యాధికులగు భారతీయుల నందరి నిచ్చగింపులు నిందిం
సాగిరి. విద్యాధికులు బ్రతిభు పరిపాలనమునకు ప్రతిభానుర
టకలము నిరాధారము బ్రతిభు పరిపాలన మనగా నిరంకు
శర్యమును ఆక్రమణమును సామర్థ్యమును మిషకంబు నుద్యోగ
మునన్నిటిని గుత్తగొనుటయునై నచో మేము ప్రాతిపదికలమే.
అట్లు మేము ప్రాతిపదికలమును మావనియో మావిద్యకు సార్థ
కృత్యమేకలగుదు. మిక్కిలిస్వల్పసంఖ్యాకులగు కొందరు కఠినా
చరణమున కవుడవును గడంగుచుండినది పత్యమగునగాని
వారు శత్రువులబోధనలవలన నట్లు జేసినట్లుకల్ల. అచిమా
ములవలనను అపోమా మలవలనను ఈ కార్యములు
జరుగుచుండును. తిరుగుగాని వినిగాధారములు
ను నెత్తేకుములునుకూడ నగును. బ్రతిభుపాతలతో సమాన
సామ్రాజ్యములను బడసి సామ్రాజ్యమునం దుండవలె ననియే
విద్యాధికులందరి భావము నైయున్నది. ఈ విషయమున వారి
లో నెవ్వరికిని గూడ భిన్న భావములేదు. ఇండియా జేయునట్లు
సమానస్థానమిచ్చెదమని బ్రతిభు వారితనమునకు ప్రకటించిరి.
కాన వానినినుసరింపటకే వారు నాకేజిదని నిద్దరని భారతీ
యులందరును తలంచుచున్నారు. బ్రతిభు దొరితనము వారు
వాదానుమానమునంబు దలచిరి నేనెవరును. సంధిభావి
యచులున్నగునవసరములగు కార్యములుండినను చాలకీ
ముగ నే పార్లమెంటువారు సంస్కరణముల కొనసాగునా
నిండునని నేను నమ్మెదను 20.8-17 వ తేదీన ప్రకటించున
కాధారమును విధానము సమంజసమును విషయమున నెల్లవారు
నేకాభిప్రాయులైరి. అందరును విస్తారముగ చర్చించిన విధాన
ము మాంటాగు-మెయ్యువర్ల విధానము అవిధానమునందలి
పెక్కు విషయములు అన్న పక్షముల వారివలనగూడ సంగీ
రింపబడినవి. మొదటిది సంస్థానములను బ్రతిభు ఇండియా
కును సంబంధము మరొక సన్నిహితమగుట, ఇండియానుం
ఇండియాదొరితనము, రాష్ట్రీయ దొరితనముల అధికారములు
సాధ్యమగునంత వర కధిముగ విభజింపబడుట
స్థానిక స్వపరిపాలనమున సంపూర్ణ సామ్రాజ్యము నొసగుట,
నివిలు మిలిటరీ కాఖల పెద్ద యుద్ధోగములందు భారతీయు
లను హెచ్చుగా నియమించుట, పరిశ్రామికాభివృద్ధిని సమ
గ్రముగ కలిగించుట, గానన సభల నియోజకులసంఖ్యకు విస్త
రింప జేయుట, సక్రమ పరిపాలనమునకు భంగము కలుగకుండ
నియదగినంత అధికారమును నిరంకు కాధికారుల చేతనుండి
ప్రజా ప్రతినిధుల కొనంగుట, అను విషయములంగీకరింపబడి
నవి. ఎంత అధికారము నియదగిన. ఎటుల నియదగినను వి
షయములు దధిప్రాయభేదము కలిగియున్నది. చాల విష
యములం దధిప్రాయ భేదము లేదు గాన నీ
విషయమునగూడ సభిప్రాయసామ్యము కలుగగలదని నేనా
శించెదను. బ్రతిభు జేయునందు భారతీయులు విద్యానమును
వదిలగూడదు. ఘనకార్యములం దట్టి విద్యానమును బడయు
టకు బ్రతిభుజే మర్తమగుటకు పెక్కునిదర్శనములు కలగని
నింహాప్రభువుగాను నుడివిరి.

అగాఖానుగారు.

అతిథుల కాయురాశోగై శ్రీకృష్ణములు కలుగుగాక
యను మహాదాశిర్వాదమును ఖాతుగాను కొగను మహస్యని
యిరి. మాంటాగుగారి విశాలభావమును గాననిజ్ఞతయును
ప్రకంసనీయములు. వారికి ఇండియా జేయునై
వత్సధిక మగు ప్రేమ కలదు. ఆ జేయు మహా

క్షుర స్థానమును బడయుటకు ఏర్పాటు చేయుచునని దైవిక
ముగ 20.8-17-వ తేదీన ప్రకటించబడినది. మాంటాగుగారు
ఇండియానుంట్రిగా నున్నంత కాల మాప్రస్థానము టంటు వద
దను నయ్యకము నాకు కలదు. సంస్కరణముల చట్టమును
త్వరతో పూర్తి చేయవలెను. ఇండియా జేయు బ్రతిభు సామ్రా
జ్యమునం దొక అధిపతీనముగ నుండవలె ననునదియే భారతీ
యుల పరిభాస. సంకల్పము వారి ప్రధానతత్వము సార్వభౌ
మునిట్లు వత్సధిక రాజభక్తి కుగించుచున్న మహమ్మదీయుల
కును యితరులకును సంపూర్ణ సామర్యము కలదు. యుద్ధము
నందు మహమ్మదీయుల అత్యంత కత్తిని తెలిపిరి. కల్లునగారి
స్వయంస్థము నిర్భావమును మహమ్మదీయు జేయునట్లు
వర్తింపజేయవలెను. ఇండియనునునీ మహమ్మదీయులను తన
మనూడదు లేక గానిన పరాధీకులను చేయగూడదు. పెక్కు
కౌటముల నుండి మహమ్మదీయు లాజేయులందు నిదనీయ
మన్నారు. ఆ జేయులందు వారి సంఖ్య మిక్కిలి హెచ్చుగా
నున్నది బహిష్కరణసంకల్ప మతివాదము. మధ్య ఆసియా
కాక్కుసులలో విముక్తినిబడిన మహమ్మదీయురాష్ట్రములకు
గూడ విల్లుగారి భావములను వర్తింప జేయవలె నని వారు
కొనుచున్నారు. పారిసునగరమున మాంటాగు, మహారాజా,
నింహాప్రభువుగారు మహమ్మదీయుల వాంఛ ఏకగ్రీవముగ
నడిపించుటకు నేను కృతజ్ఞుడను. భారతీయులకు సంబంధిం
చిన ఈ విశేషప్రశ్నలు కేవలము మహమ్మదీయులకు సంబంధి
చినవేనని సింహా ప్రభువు మహారాజాగారు నిశ్చయించినవారు
కొందరుమిత్రులు తెలిపిరి. మహమ్మదీయు ప్రశ్నలకు నిర్దేశము
టలో నొక నాడర్థ రాత్రును నేను గూడ నిల్చి యూహించి
తిని మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమునకుట అవసర
మని నేనుక గొట్టెనను మున్నగు మేధావులు నిశ్చయించిరి.
ఈ విధానము సామ్రాజ్యభివృద్ధికిని ఏకత్వమునకును ముఖ్యము.
విద్యకు, పక్షియులను విస్తరింపజేసినచో హిందువులకును,
మహమ్మదీయులకు నపువపును కలుగు కలతలు గూడ నంత
రింపగలవని అగాఖానుగారు నుడివిరి.

మాంటాగుగారు

ఈ విందుకొరకు మాంటాగుగారు ప్రత్యేకముగ పారి
సునందించిచ్చిరి. అతిథుల పక్షమున మాంటాగుగారు అగా
ఖానుగారి ఆశీర్వాదమునకు కృతజ్ఞులకు తెలిపిరి. దొరితనము
వారు జేయవలసిన ముఖ్యకార్య మధికారివిభజనము. ఇదిసర్వ
జనసమ్మతి మగునని. ఒక్కొక్క కార్యమును ప్రమేయంబగు
అది రాష్ట్ర ప్రజల అధికారము. ఆ అధికారము బ్రతిభు
దొరితనమునా అధికారమునకు లోబడియుండును. ఈ విధాన
మున కంతకును ఏమియు "నోటు" మూలాధారము. భార
తీయులు వారి కిష్టముగొనుటకో ముఖ్యముగా గమనింప
కల నీయున్నది. ప్రతినిధి సంఘము నేర్ప
రుచుట ప్రథమ కర్తవ్యము. దీనితో ప్రత్యేక
సంఘ ప్రాతినిధ్యము పొడచూపిరి. ఇది చాల చిహ్నులతో
కూడిన విషయమని నా అభిప్రాయము. మహమ్మదీయుల
విషయమున దొరితనముగా నిదివరకు నిష్కర్మగ వాదాను
లను జేసి యున్నారు. ఒక కరగతికిని మరొక కరగతికి
వైరుధ్యమేమియును లేనని నేను తలంచెను సంధి సభకు
పంపబడిన భారతీయ ప్రతినిధులలో మహమ్మదీయుల తే
రును లేదు. నివిలు సర్వమువారు చేసినవని ఎప్పటికిని ఘన
కార్యమని స్పష్టమగుచునే యుండును. సంస్కరణముల
వలన నాకాఖి వారిస్థితి కెట్టిభంగముం కలుగదు. ఈ
సంస్కరణములు వరములు గావు. భారతీయులు గ వ్య
స్థానమును చేరుటకు ప్రారంభింపబడిన ప్రథమ ప్రయోగసా
ధికర్యములు. దీనివలన స్పష్టమగుచున్న ఏర్పడును. ఇప్పుడు దొ
రితనమువారు చేయు ప్రయత్నము గాధాంధకారమున గంతు
లిడుటగాదు. ఇదివరకు బ్రతిభుగా నా జేయున చేసిన పనిని
బట్టి కలిగిన ఫలితములవలన నా జేయున నైశ్చర్యమును కా
లియును కలుగగల వని నేనాశించు చున్నాను. ఇండియా
జేయునందలి స్వపరిపాలనమునకు బ్రతిభు పార్లమెంటువారు
సంరక్షణలక్ష్య నేర్పజేసినచో నియోజకసభలకు మహిమగనునో
కాదో అని భరింపుటకు కొద్ది సంవత్సరములు భారతీయులు
పైర్వము వహించలేరా? అట్లుపరీక్షించుటకు కొన్ని ఏడేళ్ల వ్య
ధానముండవలెను. ఇట్లేర్పరుచుటలో మేము చాల జంప
యిన్నామనియు అనవసరమగు పాశ్చాత్యతన విహించుచున్నా
మనియు భారతీయు లాజేపించుట కెట్టి ఆధారమును లేదు.
ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మనకములతో కూడినది. ప్రజాప్రతి
నిధులు కాననసభలలో నుండుటకు యితరవిధానము లేనియు
నునకరింపకపోయినచో ప్రత్యేక ప్రతినిధి నియోజకవర్గము

లేర్పడవగును. అట్లుగాక జేయును ముఖ్యముగా పరిపాలించు
టకు భిన్న సంఘములగు విభజించుటవలన సాకర్యమధికమగు
ననుభావముతో నిర్వేదిక ప్రాతినిధ్యము గూడింపబడును మ
న్నదను అచిమాను కలుగు చున్నది. అట్లే న న ది
ఎంత మాత్రమును వాంఛనీయముగా ను
చుమాన్యుదీయులకు వాదానుములు చేయబడిన గాన ప్రత్యేక
నియోజకవర్గము లరనిండులేదని వారు తెలుపువరకును మన
మిత్రుడు తొలగింప వీలులేదు. నివిలు సర్వమువారిస్థితి వెనుక
నున్నట్లే యితరులగూడ నుండునని 20.8-17వ తేదీ ప్రక
టనము నిష్పన్నయోజనమగును. బ్రతిభు జేయున నివిలు సర్వము
వారు పార్లమెంటు పరిపాలనమునకు లోబడవలెను. అందు
వలన వారిస్థితి దుర్భరమైనదా? ముందుగూడ ఇండియా నివిలు
సర్వమువారికి గౌరవంతముగు పరియోగమును. ప్రమోదముగ
అధికారము నివిలు సర్వమువారిచేత నుండి పుజల వత్తు
చేయబడుననుటయే 20.8-17 వ తేదీ ప్రకటనమున కర్థము.
(గంభీరపార్లమెంటు) నివిలు సర్వమువారి బాధముకొరకు ఇండి
యా సాకర్యములను నిలుపవలెనని కొనుచు నాకాఖమున దొ
క్కరైన నుండునని నేను తలంచును. (పార్లమె) భారతీయు
లకు నాయకత్వ మొసంగుటయే సంస్కరణముల సంకల్పము.
అట్టిపార్లమెంటు వారికి మాత్రుటకంటె ముఖ్యమిం జేదయును
లేదు. అది లభించుటకు ఆ గొప్పప్రయత్నమున మీ భాగ
సామ్రాజ్యము నిందించుచు నుపన్యసింపబడవలన కలుగులాభ
మేమియునులేదు. బ్రతిభువారు యిండియా జేయునట్లు చేసిన
మహావీరార మగజ్యమైనను విద్యానిమిత్తమున మాత్రము
పరి బహుస్వల్పముగా జరిగినది. పరిశ్రామికాభివృద్ధి ప్రాథ
మికావస్థయందే యున్నది. నిరుదు 60 లక్షలయిది విషజ్వర
ములన యిండియా జేయున చుపొయిరి. దీనికి వాద్యోమ
ముఖ్యకారణమని నేను తలంచెదను (పార్లమె) గాన విద్యా
అశోగ్య, పరిశ్రామిక కాఖలకు భారతీయుల పరిపాలనము
నందండిన పరి గౌరవ వంతముగా గా? అధిభునతములగు
నివిలావనా? ప్రతిభానువారును ఎచటి భాగమువారి పని
కర్తవ్యము కలుగకుండు తమ కర్తవ్యమును నిర్వర్తించుకొను
చుండవలెను. నింహాప్రభుగారిని సహానుభుతిగా నియ
మించుటకు జార్జిచక్రవర్తిగా రంగీకరింపిరి తెలుపుటకు
నా కళికానందముగా నున్నది. ఇండియా జేకాభివృద్ధి విష
యమున మే మేక కార్య పరకంతులము. ఈ రీతిగా ఇండి
యా జేక పరిపాలనమున నాంధ్రీయులను భారతీయులను
కలసి పనిచేయుచున్నారు. వివిధకారులగారి పరస్పర భవా
కార సద్భావముల కిది వివర్యము ఇకనుం దిట్టి సర్వకారి
గునాకాకావ్యకత తొలగను. ఇకనుండు భారతీయులు తమ
అధికారమును గుర్తింపగలరుదు. కాంతి నెలకొనగలదు.
(ఘనపార్లమె) సంధి సభలో మహమ్మదీయు వర్తినిధి లేని
లోటు కలుగవండ వినిపించుటయు నాలించుటయు జరిగిన
వని మాంటాగుగారు నుడివిరి.

ఇండియా పార్లమెంటు.

లండను, మార్చి 1: — మాంటేగు మెయ్యువర్ల జేక
కీమత వనన రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల వారు సామ్రాజ్యోక
మిట్టి వారి యెటుట సాక్ష్యము నీయ నొల్లకండగా వారు
సాక్ష్యమిచ్చుటకు బలవంతము చేయబడిరి కర్మలు యెటు
గా? ప్రజలయందరమునం దనిరి.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు తమ మభిప్రాయములను
తెలుపువరకు, సామ్రాజ్య సంఘ నివేదికను ప్రసరింప బడు
వరకును ఆగవలసినదని ఏమరుగారు యెటుగారికి సలహా
నిచ్చిరి.

కొల్లెట్టు విల్లు.

కొల్లెట్టు కుమిటికారి మావనల ప్రకారము చేయ
బడిన కారవనము మూడేళ్ల గడువు కెల్లుట చాగులేదనియు,
అట్లు చేయుటవలన కుమిటివారిమావనలే చెకిపోవునయు,
అందువలన వాటిర్యామము మనల నాలోపింపవలసినదని
ఇండియా దొరితనమువారిని కోరవలసినదనియు కర్మలు యెటు
గాను నూచించిరి.

ఈ తీర్మాన మొక్క ఎన్నెన్నో పరస్పరవిల్లుచున్నామే
యనియు, అని యెంత కాలముండవలయుననియు కుమిటి తెలి
యవలసినదనియు ఖిషుగారు చెప్పిరి.

రిలీఫుకొందునగు "ఫామిక" అనునాట నట్లుకేయుండి
ని నుంచినది ఇండియావర్స మెంటువారు తీర్మానించినయు,
ఆమాటయే అందజేసిన వాగుగ తెలియుననియు లీసుగారికి
పత్త్యుత్తరమిచ్చుచు లీసుగాను చెప్పిరి.

Lord Sinha Entertained.

Dinner at the Savoy Hotel.

LONDON, March 8. Last night Lord Sinha was entertained to dinner at the Savoy Hotel. H. H. the Maharaja of Bikanir presided. Mr. Montagu, H. H. the Aga Khan, Lord Carmichael, Mr. Fisher, Mr. Barnes, Lord Hardinge, Lord Donoughmore, Lord Islington, Lord Willingdon, Lord Brassey, Lord Lawington, the Maharajah of Mayurbhanj, Sir Arthur Lawley, Sir W. R. Lawrence, Dunlop Smith, Sir Mizra Abbas Ali Baig, Sir Charles Bayley, Sir Murray Sam-mick, Sir J. D. Rees, Sir William Duke, Sir M. M. Bhow-agree, Colonel Bhakur Sadul Singh, Colonel L. S. Amery, Colonel Yate, Messrs. E. N. Basu, T. Lal, P. C. Lyon, Charles Robertson, S. K. Sinha, T. J. Farnet, W. R. Gourlay, and W. D. Sheppard were among those present.

H. H. the Maharaja of Bikanir, proposing the health of Lord Sinha, said he had the greatest pleasure in associating himself wholeheartedly with Lord Sinha's other friends, whose name was legion, in offering the warmest congratulations upon the honour which H. H. the King-Emperor had been graciously pleased to bestow upon him. Another object of this function was to enable the Indians to express their grateful appreciation of the true statesmanship and a rare stroke of imagination which had prompted the Secretary of State to suggest and the Premier to accept Lord Sinha's appointment, which India welcomed as clearly emphasising the determination of His Majesty's Government to carry out without unnecessary delay a substantial measure of constitutional reform. The Maharaja of Bikanir paid a tribute to Lord Sinha's modesty and profound patriotism, combined with the utmost loyalty to the British Crown and his grateful appreciation of all that India's connection with Great Britain meant for India, also his high sense of public duty, his political insight and strength of character. He had never attempted to court cheap popularity by playing to the gallery. He had always unhesitatingly spoken and acted according to the dictates of his conscience in support of what appeared to him best for India and the British Empire. Law, order and good Government had been as dear to Lord Sinha as continued political advancement of his countrymen. These characteristics had distinguished Lord Sinha throughout his career. His sterling worth had won for him both East and West of Suiz the respect of Englishmen and Indians alike. His country was justly proud of this great Indian who had led the way in so many spheres with much conspicuous merit and success. If there was one Indian whose appointment as Under-Secretary was certain to evoke widespread approbation it was Lord Sinha. The cordial reception which with the innate sense of justice and fairplay characterising British people had been extended to Lord Sinha's appointment, virtually and unanimously by responsible press and informed public opinion in England had been noted with lively gratification in India, but there had been a few insinuations and misrepresentations by those, who posing as experts on India, had been assiduously carrying on an anti-Reform and anti-Indian campaign.

After reviewing the history of the Reform scheme and emphasising that the Princes and people of India widely shared the view that the declaration of the 20th August and Mr. Montagu's visit to India had been productive of immense good, the Maharaja of Bikanir proceeded to say that they knew some of their Anglo-Indian friends too well to expect them really to sympathise with such a declaration. The activities of the Indo-British Association singularly disguised its avowed aim, namely, promoting unity and advancement of Indian peoples. The Association's real hostility to the policy of His Majesty's Government was revealed in almost every phrase of its activity. Its propaganda was intended to alarm the ordinary man regarding conditions in India and belittle in every way possible the educated classes in India and indeed everyone who had the temerity to disagree with its views and appeal to personal and class interests, sometimes of the working man, but more frequently of the firms participating in Indian trade.

Referring to the Association's plea for subscriptions as insurance for British interests in India, the Maharaja of Bikanir said:—The Indians believed in industrial as well as political future for India, but they had yet to learn that India existed for exploitation by any particular commercial interests. A section of extremists in England was sounding shrill cries of alarm about India, and was uneasily conscious that it was fighting a bad case. The Association freely resorted to personal abuse. The Indians, including Lord Sinha, had been indiscriminately branded as agitators, and India was represented as seething with crime. The policies of Lord Morley, Lord Curzon, Mr. Chamberlain, Mr. Montagu, Lord Minto, Lord Hardinge and Chelmsford had been criticised most unjustly. The Association had even declared that Mr. Montagu and Lord Chelmsford were out to weaken British authority in India, and were courted a grave political disaster. They had deliberately suppressed the fact that Indian leaders fully recognised and had repeatedly stated that their ideal of self-Government could only be realised by India remaining an integral part of the British Empire. The mendacity and unfairness of the Association's campaign was nowhere more conspicuous than in the eagerness with which it had made capital out of the Rowlett Report. He emphasised that the outrages dealt with in the Rowlett Report were lamentable and serious, but were related to the nefarious activities of an infinitely small number out of the loyal Indian population of 315 millions. It was even stated that the Indian army would resent Lord Sinha's presence. He had some acquaintance with the Indian army. He had fought with it in Asia, Africa and Europe (loud cheers) and he unhesitatingly contradicted this absurd allegation. He mentioned that when Lord Sinha and he had visited the Indian troops Club in Paris recently, Lord Sinha had been lustily cheered. The Indian Princes and people indignantly resented the abuse to which Lord Hardinge, Mr. Montagu and Lord Chelmsford had been subjected.

The Maharaja of Bikanir paid a tribute to the inestimable value of Lord Hardinge's services during his Viceroyalty. The Indians trusted Mr. Montagu and gratefully approved his courage, devotion and statesmanship. He assured Mr. Montagu of the high regard and friendship of the Princes in India. The names of Mr. Montagu and Lord Chelmsford would descend to posterity as two great Englishmen who had helped to build up a stronger Imperial fabric. The Maharaja of Bikanir in a most authoritative and emphatic manner denied the gross misrepresentation that the Princes in

India were hostile to Lord Sinha's appointment and to the reforms. The Indian Princes belonged to the reforms. The Indian Princes belonged to no political parties. Their only concern was to see such measures adopted as would further popularise, strengthen and preserve the ties binding England and India together. Was it conceivable, therefore, that the Princes would sympathise with, much less advocate, any measure of a revolutionary nature or prejudicial to the stability of the King-Emperor's rule in India? The Maharajah of Bikanir quoted several speeches of the Princes to show that the Princes favoured the reform, including the Princes speech at the Delhi Conference in November, 1917, and the speech of the Maharajah Scindia at the Conference in January. He emphasised that the draft of the former speech was adopted after careful scrutiny at the general meeting of the Princes. In conclusion the Maharajah of Bikanir said they were now face to face with one of the most critical periods in the political regeneration of India under the "aegis" of the British Crown. Decisions regarding the reforms must irrevocably affect for good or ill India's future political progress.

Lord Sinha's Warning.

Lord Sinha, speaking under a strong sense of duty to the King-Emperor and the Empire, wished to sound a solemn warning that if the counsels of the opponents of the reform were followed, feelings of bitter disappointment and grievous wrong would be dominant throughout India. Nobody could gauge the full force of that dissatisfaction but obviously in comparison with it the recent unrest would seem small. But if the British Government would only seize the occasion to adopt the reforms on bold and generous lines at the earliest possible opportunity, they would confirm the solidarity of the Empire by strengthening the most enduring ties between England and India—those of mutual trust and helpfulness. (Cheers)

Lord Sinha, responding, said his appointment was a striking illustration of the principle which Great Britain had adopted in the government as applied to India. India had been given a recognised and honourable place in the Central Councils of the Empire. Her Princes and peoples had been treated as equal custodians of our great heritage and Indian aspirations were measured to-day not in terms of their great country, but in terms of a greater fatherland of which India was an integral part. He did not doubt that they were there that night not so much to honour him as to let all concerned know that Great Britain held fast to that great principle of freedom and equality, in vindication of which she had staked her very existence. He had received a shower of congratulatory telegrams from all parts of the world, where there were Indians and this universal acclamation from India was because such a vindication had largely dispelled the doubts and misgivings which were everywhere arising in India owing to indiscriminate and ill-informed attacks on educated Indians, even by gentlemen who held high offices in India. Lord Sinha solemnly protested against the idea that educated Indians were unfriendly to British rule. If by British rule was meant autocracy and domination under the name of efficiency they opposed it, they would be unworthy of their education if they did not. Lord Sinha admitted that there had been occasional aberration on the part of a very small number, but he affirmed that were not due to enemy intrigues. These were almost solely due to doubts and misgivings, often unreasonable and unfounded. He asserted that educated Indians, without exception, ardently desired to remain within the British Empire with the status of equal British citizens. India had taken his appointment as clearly showing that His Majesty's Government meant business when they declared their intention to raise India to a position of equal partner in the Empire. He did not doubt that they meant business. He was confident that a generous scheme of reforms would be passed by the British Parliament and pre-occupations of peace and the necessity for fully considering the reports of the Committees would not cause any great delay. There was complete unanimity regarding the wisdom and necessity of the policy declared on the 20th August, 1917. The only scheme yet before the public is a well considered attempt to give effect to that policy was the Montagu-Chelmsford scheme. A large part of that scheme was accepted by all shades of opinion, namely, firstly, closer connection between Indian States and British India; secondly, the necessity for as complete decentralisation as possible between the Secretary of State, the Government of India and the Provincial Governments; thirdly, the necessity for complete freedom in local self-government; fourthly, much larger infusion of Indians in superior services, civil and military, fifthly full industrial development; sixthly, the broadening of the franchise of Legislative Councils; seventhly, the transfer of so much control as was consistent with the interests of law and order from the bureaucracy to the representatives of the people. The controversy centered principally round the extent of such control and the method of transfer. He trusted that when there was so much agreement, a satisfactory solution would be found. Lord Sinha concluded by appealing to the Indians not to lose trust in England, which had given conspicuous proof that she deserved all their trust in responsible duties with which she was entrusted. (Cheers)

H. H. The Aga Khan.

H. H. the Aga Khan, proposing the toast of the guests, paid tribute to Mr. Montagu's breadth of view and statesmanship. Mr. Montagu had passionate affection for India, and he was fully confident that while Mr. Montagu was Secretary for India no effort would be wanting to secure a great advance by placing India on the high road which destiny proclaimed for her in the announcement of the 20th August 1917. The Aga Khan urged prompt completion of the Reform Bill. India's absorbing desire, was to be a Dominion under the British Crown. The keynote of India's aspirations in which the Mahomedans fully participated, was loyalty to the King-Emperor. The Mahomedans had shown the splendid spirit in the war. All they now asked was the application of the Wilsonian principles of peace reconstruction to Islamic countries, where Moslems had been long established and where they were in a majority, or were even a large minority, should they not be exposed to prescription in, or the monstrous idea of expatriation from the countries where they had been settled for centuries. He contended that the Wilsonian principles should be applied to liberated Mahomedan countries in Central Asia and the Caucasus. He referred to the singleness of purpose and the devotion with which the Maharajah of Bikanir, Lord Sinha and Mr. Montagu had put the Moslem case in Paris. Many friends had told him that the Maharajah of Bikanir and Lord Sinha fully realized

that on these external questions of Indian interests were Mahomedan questions alone. He himself once found them at midnight preparing a memorandum concerning the Islamic case. Referring to the retention of communal representation of Moslems, the Aga Khan submitted that Mr. Gokhale and other brilliant and far sighted Hindu leaders ardently believed it was necessary, and one of the surest ways of promoting happiness and unity of the whole Indian family. Dealing with occasional friction between the Moslems and the Hindus the Aga Khan declared that the remedy was to spread education and industrial development.

The Arms Act.

Important Communique.

DELHI, March 22.

For many years past the administration of the Indian Arms Act has been the subject of adverse criticism, mainly because the European and East Indian subjects of His Majesty are exempted from the obligation to take out licenses for the possession of fire-arms, while Indians outside certain privileged classes have to apply for licenses, and even if successful in their application, can, in most cases, obtain them only after enquiries as to their status and character. The Government of India remove this racial discrimination and to minimize the delays and inconvenience which necessarily attend the present system of administering the law, and they have had prolonged correspondence with the Local Governments on the details of this intricate and difficult subject. Some critics of the existing system demand the repeal of the Act, or in the alternative, its administration on a purely fiscal basis, whereby any one desiring a license could secure it without question of payment of the prescribed fee. The Government of India doubt whether the serious objections to so simple a solution of the problem have been fully realised by those who advocate it. In their responsibility for the maintenance of order and tranquillity the Government of India are bound to take into account the effect which an unrestricted dissemination of firearms throughout the countryside might have upon serious crimes. They cannot overlook the likelihood of such weapons being freely used in the dacoits' faction fights and agrarian and religious riots which figure so frequently in the records of our criminal courts in more than one province. Firearms illicitly obtained have during the recent years played an appreciable part in serious crime and the Government of India cannot contemplate with equanimity the similar use of such weapons in other provinces.

They apprehend that if there were no restrictions on the possession of firearms by lawless characters such an increase in crimes of violence might ensue as would endanger the security of the country, and that it would be necessary largely to increase the number of armed police and to improve their equipment. The Government of India have decided, therefore, that the question cannot be dealt with on these lines. They have considered the possibility of abolishing all exemptions and requiring every one from the highest authorities downwards to take out a license for the possession of firearms. Enquiries showed there were objections to this course. There is every reason to believe that a general cancellation of exemption would be regarded as withdrawing a valued privilege, if not as a mark of mistrust. After repeated examination of the question, the Government of India have decided that the best chance of solving the problem lay, first, in rigidly restricting the number of exempted persons and, secondly, in arranging that persons of recognised status and character should without distinction of race ordinarily be entitled to obtain licenses for the possession of firearms without enquiry or delay. While details were still under discussion the following resolution was moved in the Imperial Legislative Council and accepted by the Government on the 19th September, 1918:—

"This Council recommends to the Governor-General in-Council that a Committee of Official and non-official members of this Council be appointed to consider and report to the Governor-General-in-Council to what extent the Indian Arms Act and the rules thereunder can be amended."

The whole question was then laid before a Committee composed partly of official and partly of non-official members of the Council, and the Government of India are now in a position to formulate the conclusions reached after examination of the report of this Committee. These are as follows:—

(1)—All arms, other than firearms, and also firearms of an obsolete character possessing a purely antiquarian value, will be exempted from the prohibitions and directions contained in the Arms Act, except in Burma, the Punjab and the North-West Frontier Provinces. Any Local Government may retain the existing restrictions for particular weapons or in particular areas if such a course is necessary in the interests of law and order.

(2)—All distinctions of a racial character will be abolished, but a restricted schedule of exempted persons as appended hereto will still be retained, the privilege being subject to the same restrictions in respect of the number and description of weapons as at present.

(3)—Exempted persons will not be required to register their weapons, but powers will be reserved to the Government of India and the Local Governments and Administrations to require the registration of rifles, revolvers and pistols in the possession of such persons where necessary.

(4)—The great landholders included in entry (6) of the schedule appended, who at present enjoy exemption in respect of weapons in the possession of their retainers, will in future be allowed exemption in respect of a fixed number of retainers. Those weapons will be registered annually as retainers' weapons, their number and description only being specified.

(5)—To persons of approved character and status licenses, for the possession of rifles (other than those of prohibited bore and smooth bore) will ordinarily be issued on application and without previous enquiry. It will be for the Local Governments to prescribe for each province the qualifications entitling any person to this privilege, but subject to any such orders the Government of India consider that the following qualifications should be sufficient:—

(i) Membership of any Order established by the Crown, or the possession of a title conferred or recognised by the Government of India, or of the Kaiser-i-Hind Medal, or a certificate of Honour.

(ii) Membership of the Indian or a Provincial Legislative Council, or inclusion in the list of provincial darbaris.

(iii) Payment of not less than Rs. 1,000 per annum land revenue, or Rs. 250 in road and public works cesses.

(iv) Payment of income tax on an income of not less than Rs. 2,000 for a period of three years.

(v) Being a Government officer in receipt of not less than Rs. 250 per month.

(vi) Being a commissioned or gazetted officer of His Majesty's military or naval forces or His Majesty's Indian Marine Service, or a commissioned Indian Officer of the Imperial Service Troops in active service.

(vii) Being a pensioned officer who before retirement was by virtue of his official position included in any of the classes described in (v) or (vi) above.

[6] Persons who have hitherto enjoyed exemption, but are not included in the new schedule of persons exempted, will be required to take out licences, but it will be open to the Local Government to treat them as entitled to the privilege described in Clause [5] above, provided that there is no race discrimination.

[7] The following changes will be made in the rules regulating the issue of licences.—

[1] Licences for revolvers and pistols will be issued only in case of real necessity and to persons of approved character, the fee being fixed at an enhanced rate of Rs. 10 except in the North-West Frontier Province, where no change will be made.

[2] For a licence in form 41, the fee will be raised to Rs. 5 for each breach-loading weapon, but will remain unchanged for muzzle loaders.

Licences will be granted, if so desired, for an extended period of three years on a compounded fee, subject to the existing conditions regarding the report of loss and transfer of the weapon and subject further to the proviso that the local authorities shall have the right to enquire whether the weapon for which a licence has been granted is still in the possession of the licence holder. Special instructions will be issued to afford facilities to agriculturists to obtain licences for the protection of crops or cattle and to secure that they are not withheld without good cause. Licences, other than those for the protection of crops or cattle, when issued at the licence holders' place of permanent residence, will be valid throughout British India, except Burma, Assam and the North-West Frontier Province, subject to any restrictions that may be necessary in regard to any particular province. Licences will not only be issued by District Magistrates, but also by such Sub Divisional Officers as the Local Governments may specially empower in this behalf. For the purpose of enquiry preliminary to the issue of licence, other agencies will, where possible, be employed in addition to or in substitution for the police. The necessary modification of the rules and schedules in order to give effect to these decisions is now being undertaken, but in order to give persons who are exempted at present, but will not be exempted in future time to adjust themselves to the new conditions, the changes in the list of exempted persons and the enhancement of fees will not take effect until the 1st January, 1920.

South African Union.

Nationalist Agitation.

LONDON, March 10.

A telegram from Cape Town, dated the 1st instant, says in the House of Assembly Sir Thomas Smartt, leader of the opposition, withdrew his amendment, condemning Republicanism in favour of the amendment by Mr. Malan acting Premier, condemning the present agitation for the disruption of the Union and severance of the connection between South Africa and Great Britain, repudiating all attempts to invoke interference from any outside power and uttering a grave warning that this agitation, if continued, will inevitably lead to a state of unrest and racial friction in which civil strife may easily be engendered. This amendment was adopted by 78 votes to 24. The minority was composed entirely of Nationalists.

Audience of the King.

LONDON, March 10.

H. M. the King to-day received the Maharajah of Mayurbhanj in audience.

Syria and Palestine.

British Relief Measures.

LONDON, March 10.

Lord Lamington will act as Commissioner of the British Relief Unit organised by the Syria and Palestine Relief Fund and the Order of St. John of Jerusalem, which is proceeding to Syria from London on the 12th instant. The party, which consists of about fifty, includes doctors, nurses and others qualified to organise industries for boys and girls. It is expected that the work of the unit, which will be stationed at Damascus, will continue nearly until the end of the year.

The Katarpur Riots.

No Political Significance.

LONDON, March 5.

Replying to a question by Lord Sydenham in the House of Lords regarding the riots at Katarpur, Lord Sinha, after detailing the facts, said he had not thought for a moment to minimise the significance of the riot. Unfortunately such outbursts of religious fanaticism were still common in India, but they were confined to the lower and poorer classes. The remedy was the progressive enlightenment and education of these classes and the closer co-operation of the wealthier and better educated classes with officials. The riots had no political significance, and he was surprised that Lord Sydenham had taken this occasion to point a moral regarding the grant of Home Rule to India. It was some what far-fetched and unfair to connect such riots which had occurred occasionally long before the Montagu-Chelmsford Report with the concessions which, it was alleged, were to be made.

Indian Reforms.

Government Proposals.

LONDON, March 8.

Mr. Montagu came from Paris to-day to attend the dinner to Lord Sinha. Replying to the Toast of the guests, Mr. Montagu said.—One thing which the Government proposed to do and which seemed to meet with universal approval was the great project of drastic decentralisation. There could be only one substitute for the ultimate control of British authority and that was control by the people of the provinces. What they wanted to see was, how India would use the vote on which the whole machine depended. The first thing to do was to devise a representative assembly, and that brought him to the question of communal representation, which, to his mind, was an unfortunate expedient fraught with many risks. As regards Mohammedans the Government was bound by pledges as solemn as any that Government ever gave. For his part he did not believe that there was any antagonism between the interests of one section of the Indian people and any other, but in the Peace Conference it would be recognised that it was unfortunate that Indian representatives contained none who happened to be a Mohammedan. There was no doubt that the work of the Indian Civil Service would stand for ever conspicuously as a great work. He did not think that its position would be prejudicially affected by the proposed reforms. The reforms wanted for India to-day were not a concession but the opening and clear marking of the road which would lead the people to their appointed destiny. The experiments on which the Government had embarked was not a leap in the dark, and after the work done by his fellow-countrymen in India, he felt confident that the results of their efforts would be a peaceful and prosperous India.

Reports of Mr. Montagu's speech at the Sinha dinner are now published, amplifying the report already cabled. After stating that what they wanted was to see how the Indians learned to use the vote, Mr. Montagu asked, could the Indians grudge a few years in which to see how franchise worked if the British Parliament were custodians of self-government in India? They must have a few years to study the stages of growth, and the Indians had no right to tell them that in providing for this we were acting too cautiously or with too much hesitation.

Communal Representation.

Referring to communal representation, after characterising it as an unfortunate expedient fraught with many risks, he said, however, that every thing else, theoretical and practical, must be sacrificed to obtaining representative legislative councils. If communal electorates were the only means to this end, provided that they were designed to give representation demanded by necessity of the case, then there must be communal representation but if such electorates were advocated simply, as he feared they were sometimes advocated because there were still believers in the old theory, that if you split a country up, you could govern it more easily, then such communal representation was to be rejected. He was convinced that we should remain faithful to our pledges to the Mohammedans in this matter, until the Mohammedans themselves would say there was no necessity for separate electorates.

The Indian Civil Service.

After declaring that the services of the Indian Civil Service would be for ever conspicuous as the greatest work ever accomplished by the men of one country for the people of another, Mr. Montagu continued if they were to tell the Civil Services that their position would be the same in the future as in the past, the announcement of the 20th August, 1917, would become meaningless. He asked, was the position of the Home Civil Service unendurable, or was there any doubt about the great Imperial Services they rendered because they were subordinate to the policy laid down by Parliament? There was for the Indian Civil Service an indispensable and honourable part in the future of India. The announcement of the 20th August, 1917, meant nothing unless it meant that the political destinies of India were to be gradually reposed in the people of India and gradually taken from those who had gloriously shaped India as we knew it to-day. (Loud Cheers.) He did not believe there was any Civil Servant in India who thought that the appointed destiny of India could be delayed or altered in the interest of the service. (Cheers.) The reforms should be designed to give the Indians the right to become leaders on the road of their appointed destiny. Nothing mattered so much as to set before them the road they were going to travel.

Benefits of British Rule.

He was convinced there was only one way of ensuring the rapid progress along that road and that way did not lie in making political speeches abusing your partners in the great experiment. Was there nothing definite that India could do during the transition period? He pointed out that while the benefits of British Rule in India could not be exaggerated, education was still confined to a very small minority. Industrial development was still in its infancy, and last year no fewer than six million people of India had died of influenza. He suggested that this exceptional mortality had something to do with poverty and consequently with the resisting power. (Cheers.) If questions of public health and education and development of industries were in the power of the Indians to develop for themselves, would they be dishonourable tasks? Would they not be tasks for laying the foundation of a new Empire of the future? What was required in new India was for each section of the commonwealth to do its share without trying to interfere with the functions of the others.

Union Between Races.

He was proud of the moment when he learned that His Majesty approved of the recommendation of Lord Sinha as his colleague. They were associated together in a single purpose of benefiting India. The Englishman and the Indian were thus working together in the central of Indian administration and furnished an excellent example of co-operation and union between the races which had been and would continue to be a creative force of all the rest of the work to be done for India. He was confident that the result of further labour of Britons in India in association with Indians would be peaceful and prosperous land in which the Indians would walk conscious that they were to control its destinies. (Loud cheers.)

Referring to the fact that that there was no Moslem representative at the Peace Conference, he assured that their opinions and desires were as zealously voiced and as sympathetically considered as the opinions and desires of any other section of Indians.

India in Parliament.

The Southborough Committee.

LONDON, March 10.

In the House of Commons, Colonel Yate alleged that pressure was being exercised to secure evidence of the Provincial Governments of India which objected to give evidence before the Southborough Committee owing to disapproval of the Montagu-Chelmsford report.

Mr. Fisher advised Colonel Yate to await publication of the Local Governments' views and reports of the Southborough Committees.

The Rowlett Bill.

Colonel Yate suggested that the Government of India should be requested to reconsider the decision to limit the legislation carrying out the recommendations of the Rowlett Committee to three years and affirmed that the decision was opposed to recommendations.

Mr. Fisher pointed out that the decision would only apply to the Emergency Powers Bill, regarding the duration of which the Committee expressed no opinion.

Replying to Mr. Lees, Mr. Fisher stated that the Government of India preferred to retain the word famine in the relief code. The term was well understood.

Murder of Habibullah Khan.

Question in the Commons.

LONDON, March 10.

In the House of Commons, replying to Sir John Rees, Mr. Fisher stated that the latest reports left no doubt that Nusrulla Khan had resigned, in favour of Amanulla Khan, who appeared to have the situation at Kabul and Jellalabad well in hand. No disturbances had been reported. Arrests had been made in connection with the murder of the Amir, but reliable information was still lacking with regard to the motives for the crime and persons implicated. The relations between Amanulla Khan and Nusrulla Khan and the attitude of Inayatulla Khan were not clear. The death of the Amir, who was a true friend to Great Britain and whose resolute service in the war was of the utmost service to the Allies, was deeply regrettable.

Indian Textile Factories.

Working Hours of Women and Children.

LONDON, March 11.

Replying to Mr. Haslam, in the House of Commons, Mr. Fisher replied that Mr. Montagu was not aware that the length of hours of work of women and children in textile factories in India was the subject of complaint or agitation among workers. He had received no representation from India on the matter, and he did not consider the present time opportune to invite the Government of India to undertake fresh factory legislation.

Demobilised Troops.

Overcrowding of Boats.

LONDON, March 11.

In the House of Commons, Captain Ainsworth suggested that the War Secretary should issue special instructions against overcrowding boats bringing demobilised men home, and special precautions should be taken against bringing unacclimatised men from India, Egypt and Mesopotamia through the extreme cold of the Alps and South France in trucks.

Major Guest replied that the question of reducing the numbers carried by vessels was being considered, but he pointed out that the reduction would affect the rapidity of demobilisation and expose men to heat later in the season. Except where transhipment in Egypt was necessary arrangements were being made to bring all the troops now on the way to the United Kingdom by sea.

General Townshend.

Question of his Employment.

LONDON, March 11.

Replying to Sir Frederick Hall in the House of Commons Major Guest said General Townshend was on the active list on half pay. He understood that at present there was no suitable appointment for him.

Sir Frederick Hall said: "Are General Townshend's invaluable services shelved owing to his advice to his superiors prior to his first abortive march on Baghdad?"

The Speaker, however, here intervened.

Depressed Classes Conference.

BANGALORE, March 22.

Advantage was taken of a religious festival at Melkote temple to hold a Conference of Depressed classes people last week. The conference at Melkote was attended by a larger number of Panchamas and among the speakers were some of the members of the community, who spoke of the disabilities. A resolution expressing thanks to Their Highnesses the Maharaja and the Yaverji for the recent decision of the Maharaja entitling the depressed classes to admission into all Government schools, was passed. Another resolution requested the Government to enquire into the restrictions that are being imposed regarding their admission to the Chelarayaswamy temple, where formerly they were admitted near the idol. A third resolution requested the Government to enquire into the restrictions that are being imposed regarding their admission to the State, including Local and Municipal bodies. A resolution urging opening of a Pancham institute for girls was also passed.

The Bombay Governor.

Entertained by Corporation President.

BOMBAY, March 22.

A Banquet was given to-night by the President of the Bombay Municipal Corporation to H. E. the Governor which was attended by the Municipal Corporation and high Government officials. His Excellency made a speech on the occasion which showed the deep interest he was taking in the welfare of the city. After complimenting the Municipality on the notable part it played to win the victory, Sir George Lloyd pointed out the problems lying before them for immediate solution, referring to the inadequate housing accommodation for some 12 lakhs of souls. His Excellency said that he had paid more than one visit to the slum areas of the town and had seen how terrible were the conditions and these cholera and other epidemics found a natural ground to destroy the very population who were the life blood of progress and future of the city. It was not impossible to improve the conditions if the municipality were determined to make the necessary sacrifices. He recognized the difficulties especially in the sphere of finance. Something must be done regarding their borrowing powers, and a capital expenditure of some four to five crores was necessary and it would prove remunerative. He was considering what should be done to assist them to get a greater financial operative power, and give some measure of Government assistance. He asked them also to examine whether the present procedure of debate in corporation was the best for arriving at businesslike and rapid decision on the huge volume of affairs which they must increasingly be confronted with.

Events in Afghanistan

The "Times of India" publishes the following interesting account of recent events in Afghanistan from a correspondent dated Peshawar 15th March:—The bald announcement of the murder of His Majesty Habibullah Khan which was sent to India by his brother, Nasrullah Khan is gradually being supplanted by details which may be regarded as trustworthy. The history of the crime as I am able to reconstruct is as follows:—In February His Majesty the Amir went on a shooting expedition to a place near Legman Camp, not far from Jellalabad. With him according to custom was a large retinue of exalted officials, including his brother Nasrullah Khan and Nadir Shah Commander-in-Chief of the Afghan Army. The party was camped in one of the Amir's Gardes where there was no cause for apprehension though the usual steps were taken to protect His Majesty. The royal tent was guarded by sentries, but in spite of that precaution one Ahmed Shah, aide de camp to his Majesty and brother of Nadir Shah was able to enter the tent at night and to blow out the brains of the Amir with a revolver. On leaving the tent Ahmed Shah was seized by the sentry but immediately released on the arrival on the scene of his brother the Commander-in-Chief. It will be remembered that in his letter to the Viceroy Nasrullah Khan said that murder had been committed by an unknown assassin. The statement in the letter is all the more open to suspicion. If it is correct as I believe it is that Nasrullah Khan either awakened by rumour or called by his retainers arrived at the scene of the murder shortly after Nadir Shah had got there, Nasrullah Khan may of course have been told that the murdered had escaped and that he was being pursued and in that case his apparent apathy about finding the criminal would be explicable. However that may be it is alleged that all that Nasrullah Khan did was to order that the late Amir's body should be taken to Jellalabad for burial. The series of incidents which followed these events is hardly rivalled by various episodes in the history of the Roman Empire, in which the death of a monarch was generally followed by attempts to purchase precarious loyalty of Fractious Guards by donations. There is more than one parallel in the pages of Gibbon to what happened in Afghanistan, parallel showing how rival claimants to the throne would outbid each other in the attempts to win the support of the army by increases of pay and by invention of indulgences and emoluments which in the opinion of the provincial youth might compensate the dangers and hardships of a military life. Whether this would have happened in Afghanistan if it had not been for the attitude of the Moulvis it is impossible to say. The fact however is that when the body of Habibullah Khan reached Jellalabad the Moulvis refused to bury it until his successor had been appointed. Nasrullah Khan with the help of the Commander-in-Chief faced this difficulty by proclaiming himself Amir after frightening the Crown Prince Inayatullah Khan into acceptance of his claims. At the same time Nasrullah Khan announced that the pay of the army would be raised from Rs. 12 to Rs. 14 a month. Having thus followed the old precedent for making his claim secure Nasrullah Khan probably intended to return to Kabul where he knew he would most likely meet with opposition which unless crushed at the outset might drive him from thence. Whatever his intentions may have been he was not quick enough or clever enough to prevent the counter plot. His conduct had proved revolting to certain friends of the murdered Amir who were able to approach the late Amir's third son Amanullah Khan at Kabul and to persuade him to proclaim himself Amir and the same time to denounce Nasrullah Khan and the Commander-in-Chief Nadir Shah. The army was first thought of and Amanullah Khan therefore announced that the pay would be raised not to Rs. 16 but to Rs. 20 a month. Having done this Amanullah Khan was able to effect the arrest of all the conspirators at Jellalabad including Nasrullah Khan and the Commander-in-Chief. The tale of the conspiracy however is not yet complete. Inayatullah Khan, the eldest son of the late Amir had friends who did not despair of him in spite of the way in which he had submitted to the pretensions of Nasrullah Khan. Most influential of these friends was Hussein who tried to raise a revolt in his favour. This attempt at third Coup d'etat came too late though the astute Minister appealed to the aversion of the troops by offering at the outset to double their pay. Hussein was speedily arrested deprived of all his possessions and beaten and his disgrace was emphasised by his being led round the streets of Kabul on a donkey. With that mediaeval episode of informants narrative ends and for the moment there is no authentic news of how the new Amir is faring in the state to which he has been called by so strange a sequence of events.

Wadia Charities.

Founder's Day Celebration.

BOMBAY, March 22.

The Trustees of the N. M. Wadia Charities celebrated the Founder's Day on Friday evening. Their Excellencies Sir George and Lady Lloyd were present at the function. During the last year from the proceeds of the fund Rs. 3,40,000 was distributed for various charitable purposes. Their largest contribution was under the head Education and amounted to over Rs. 1,10,000. The next heavy item was over Rs. 82,000, spent for relief of poverty and distress. H. E. the Governor congratulated the Trustees and expressed his admiration at the able and painstaking manner in which the Trust had been administered. In concluding his remarks, His Excellency, addressing the assembled boys and girls of various schools of Bombay, and young men and women present there, asked them to remember the Founder's Day and always set in the spirit of the late Mr Wadia and said: Be proud that you are Indian. Be as proud that you are members of a great Empire of a self governing free people, and [hear, hear and applause] never allow the one thought to be dissociated from the other, that we here are members of one great community, proud to serve our Emperor and our country, whether our country be found in the Indian Ocean and in the Sea of Australasia or in the colder north, one people, one Empire and one Flag [applause]

Rangoon Rice Market.

RANGOON, March 22.

The rice market was again quiet. During its short time of operation, the big mills did no business. Small mills were sellers at Rs. 342, buyers offering Rs. 337-8-0. Meadon buyers March Rs. 330, April Rs. 335, but these offers were not accepted. Speculators' transactions were 10,000 bags special March Rs. 323-3-0, 15,000 bags April Rs. 326-8-0 Rs. 327-15,000 bags May Rs. 332-8-0—Rs. 333. Paddy is reported firm at Rs. 125 to 128 for rail and Rs. 128 to Rs. 134 for boat, but a statement is made that now that the assurance has been given by the Chief Food Controller that the prices of rice will not be raised, at all events not for some considerable time. The big firms have reduced the buying rate to Rs. 125 for rail and Rs. 128 for boat. It is said that as much as Rs. 150 was paid in the jungle.

Loss of S. S. "Sanctoria."

CALCUTTA, March 23.

News was received yesterday of loss of S. S. "Sanctoria" (Captain Ward) on famous James and Mary Shoal in the river Hooghly. "Sanctoria" was a steel screw ship of three thousand seven hundred tons built at Sunderland in 1904 and owned by the Bergal Coal Company and was on voyage from Rangoon to Calcutta with full cargo of rice. From meagre details available it appears "Sanctoria" went aground on Friday afternoon and all efforts to refloat her were fruitless. Messrs Andrew Yule and Company received a message from Captain Ward stating no lives had been lost but the vessel was breaking up. A Port Commissioner's vessel has been standing by and is expected to bring officers and crew to Calcutta.

Mysore Legislative Council.

BANGALORE, March 24.

A meeting of the Mysore Legislative Council was held this noon. The acting Dewan in the course of a few preliminary remarks alluded to Sir Visweswarayya's absence and to illness of Sirdar Kantaraj Urs. He was glad to say that Sirdar was progressing and hoped that he would be able to assume charge soon. He then made a lengthy and detailed statement regarding food situation in the State and mainly recapitulated what was being done since July 1918 and mentioned various orders of the Government issued from time to time. He also detailed the steps that are being taken to handle the situation in the future. This includes representation to the Government of India against export from the state and importation of Burma Rice and opening of depots for sale of foodstuffs to the poor in Bangalore and Mysore cities and in headquarter towns. He alluded to the help accorded to agriculturists in the matter of irrigation facilities in Taccavi loans etc. to increase production.

Export Restrictions Removed.

CALCUTTA, March 21.

A notice issued by the Collector of Customs states that Iceland, Feroe Islands, Ekochm Slovies, Alsace Lorraine and portions of Austria Hungary and territories on the left bank of Rhine in occupation of the armies of the Associated Governments have been removed from the list of countries Governments, to which exports of all goods is prohibited.

Brief Telegrams.

Mail steamer "Nagoya" with the outward mails of the 6th instant is expected to arrive in Bombay at day light on Thursday next.

A press "communiqué" says: Information has been received by the Government of India that the Board of Trade have issued a general license permitting import into the United Kingdom of all articles which are export from and are the produce or manufactures of His Majesty's Dominions, except [a] gold and articles containing gold, unless consigned direct to the Bank of England, [b] spirits other than brandy and rum, and [c] hops.

A yellow fever hospital is to be built at King's Bank on the Rangoon River. This was projected six years ago, but owing to the war, was deferred. As shipping is now coming from all kinds of ports its erection is deemed desirable.

Calcutta News.

CALCUTTA, March 24.

Calcutta has been declared infected with plague. A daring dacoity is reported to have been recently committed by a mixed gang composed of some 49 Hindus and Mahomedans at Dacca in the jurisdiction of Sibpur Police Station in the House of a Bengali money lender. It is stated that the dacoits ransacked the house with the aid of lighted torches, tortured the inmates and kept the villagers at bay by firing guns which they carried and decamped with Rs. 6,000 in cash and jewellery.

Private Samuel Sharpe of the Lincolnshire regiment is said to have blown his brains out early yesterday morning in the Queens Barracks inside the Fort with his service rifle. The deceased was to have left for up-country yesterday, "en route" to England. He was only 41 years of age and is said to have a wife and family at home. He was in his usual spirits the night previous. No reason can be assigned for his rash act. He was a cricketer of repute and not long ago, during the course of a game, is reported to have been struck with a ball on his head. This, it is believed, has had something to do with his tragic end. Usual inquest will be held.

TANJORE, March 24.

Mr. Ghandi arrived here this morning and was received at the railway station by Rao Bahadur Srinivasa Pillai and a large gathering of citizens. He was taken in procession with special music to Pillay's Bungalow. Mr. Ghandi will deliver a public address this evening.

BOMBAY, March 24.

The ninth session of the All-India Hindi Sahitya Sammelan will be held in Bombay on 19th, 21st and 22nd April under the presidency of Pandit Madan Mohan Malaviya. Sankaracharya of Kavir Mutt has been elected Chairman of the Reception Committee.

Mr. S. Ramanujam the Madras Government State scholar who achieved great distinction in England in Mathematics is expected back by mail steamer this week.

An interesting inter religious marriage has just taken place in Indore, the contracting parties were Captain Dhananath a Hindu gentleman belonging to the staff of the Maharaja Holkar of Indore and Miss Manjari Ardeshir Wadia, a Parsi Lady belonging to the Wadia family of Bombay and wellknown in Bombay Parsi Society. The marriage was performed under the Anand Marriage Act, according to the Sikh rites.

In response to Viceroy's recent appeal H. H. Raja of Cochin has contributed Rs. 20,000 towards Imperial Indian Relief Fund. His Highness has also offered donation of Rs. 25,000 for the funds of Madras Presidency and Southern India Health Association recently inaugurated by H. E. Lord Pentland, one half of the sum will be paid immediately, and the other half in five annual instalments.

Mr. Konda Venkatappayya wires from Bezwada:—I intend standing as candidate forth ensuing Legislative Council election for Guntur Kistna Godavery.

The Viceroy has given his assent to Rowlett Bill and excess profits Bill.

H. E. the Governor of Bombay leaves to-night by special train for Gujarat for tour of famine districts there.

రాజు చట్టములకు హాస్య లాభముల చట్టమును రాజప్రతినిధి రాంగీకారమున ద్వేషి.

నేటి యాదవమున గాంధీ మహాశయుడు సంజానూరు జేరెను. రైలుస్టేషనునకు రాగా శ్రీసాసవిల్ గారు బహుళ సంఖ్య గల హామము గాంధీ మహాశయుడు స్వాగతమిచ్చిరి. విల్ గారి కృపామునకు ప్రత్యేకముగా ఏర్పరచబడిన గానము యోను యురేగిపులకు తీసికొని వెల్లికి. నేటిసాయంకాలము గాంధీ మహాశయుడు బహిరంగసన్మానము నిచ్చును.

బోలెవిక్కు ప్రమాదము.

కోపను హాగను, మార్చి 15:— 13 వ తేదీ నాటి ద్వైను తల్లివార:—తూర్పు కర్మియ్యలో నాహారసాగుని సంపాదించును త్రము కొన్ని చారుములలో బోలెవిక్కు నైస్యము తూర్పుకర్మియ్యలోనే క (బ్రతుల్లియనునది వార్తాన్ని సుత్రకకు కొంతమంది నైసికాభిజ్ఞులు (ప్రాయమున్నాకు. జర్మనీలో స్పార్తాక్యుల ఒల్లిచే రెడ్ ఆర్మీసామర్థ్యముచాల కరకు తగ్గుచుండుటకులను బోలెవిక్కు ప్రమాదము చాల వికరీ తమగ నే యున్నదని కొన్ని వార్తాపత్రముల వార్తాముచున్నవి.

రెఫ్టు నెంటు జనరలు మార్చి 17 గాంగీకి

కె. సి. ఓ. బి. బిరుదము నిచ్చుట.

లండను మార్చి 8:—రాజదంతులు రెఫ్టు నెంటు జనరలు మార్చి 8 గారిని నిన్ను టిడినమున ఆహ్వానించి నేటిదినమున బకింగుహామ భవనమున కే. సి. ఓ. బి. బిరుదము నొసంగిరి.

విజ్ఞప్తిలను విచారించు ప్రభుస్వాయముర్రులు.

లండను మార్చి 8:—స్వాయముర్రులు ఆక్సిన్ గారు విజ్ఞప్తిలను విచారించు ప్రభుస్వాయముర్రులు (లాడ్జుట్టును) X నియమించుచుదిరి.

సత్యగ్రహవిధానము.

పాల్ గారి యువస్వామి.

సత్యగ్రహవిధానమును వెల్లువలకు నిన్న సాయంత్రము సుమత్రపు టాడ్డున గొప్ప అపారంగుభ జరిగెను. యథా ప్రకారముగ నుమాన 20 వేల మంది సభ్యులు విచ్చేసిరి. వారిద్వయ ఉన్న కలెక్టరువారూ పంతులుగారు అధ్యక్షత వహించి యువస్వామిసందర్శనను ప్రస్తుతపు ఆంగ్లకావ్యము కల్ల నిదివరకు కాగుకొనియుండిన క్రైస్తవమత యంతయును బలవంతి వచ్చుచున్న దనియు, మనకు గల యీ అల్పస్వాతంత్ర్యమునుకూడ దొరతనమువారు అపహరించ దలచి యున్నారనియు, ఈ కరుణయు లోయన మాకుగలను మనము కాపాడుకొన జాలనియెడల నిక ముందు మనకు ఏవిధమున మాకులయును వచ్చినయెడల వాటిని కూడమనము కాపాడుకొనజాల యనియు; యీ రౌలట్ కావ్యములను ధ్వంసము చేయగలిగినచో మనము నిశ్చయముగ స్వతంత్రపాలనకు అర్హులమగుమనియు; సామ్యత్వము కక్షప్రావూతల మాకులను సంపాదించుట, కాపాడుకొనుట చేయుచున్నను, మనము మాత్రము ఆధ్యాత్మిక క్రైస్తవమత మన మాకులను సంపాదించుట కాపాడుట చేయవలెననియు; మన ప్రతిభావారము మన మేవిధమున ఆపదకు కలిగింపజూడదనియు; బుద్ధుడు మొదలగు మహాత్ములు "అహింసా పరమోధర్మః" అని వక్కానించినదియు, దానినే గాంధీయజీయమహాదేవుడు మనకువేరేమియుచున్నాడనియు; కాబట్టి అందఱును సత్యగ్రహవ్రతము నవస్థించి తక్షణమే తీసికొనిపోయి కావలెనని హెచ్చరించినప్పటికీ, వరాంకులం రామమూర్తిపంతులుగారు (బరంపురం), ఎమ్. నుండరరావుగారు (విశాఖపట్నం), చిదంబరంపేట గారు మొదలయినవారు మాట్లాడిరి. వీరు,

విమోచనంద్రపాల్

గారుపదవినియెను నిల్లు నుడిచిరి. ఈ దినము మనము ప్రసంగించు విషయము సత్యగ్రహము. నేనును ఒకానొకప్పుడు సత్యగ్రహమును ప్రానియొంటిని. కాబట్టి యీవిషయము మాట్లాడుటకు నాకుమాకు కలదు. 124 ఏళ్లను క్రింద జరుగుచున్న ఒక కేసులో సాక్ష్యమియ్యవలెనని నన్ను కోర్టు వారు రచ్చుచిరి. అట్టి సాక్ష్యము నిచ్చుటకు నేనంగీకరింపలేదు. అందువల్ల నాకు ఆ తుళ్ళువలె మునున కేసు సంప్రాప్తమయ్యెను. అప్పుడు నాకు ను మాజిప్రేమితులకు జరిగిన సంగతిన గూర్చి మీరు కొంత చెప్పవలసివచ్చినది. సాక్ష్యము చెప్పుటకు లోనికి వెళ్లినప్పటికీ ప్రమాణము చేయవలెనని నన్ను వారు కోరిరి. అందుకు నేనీచర్యలో తోకకమును కలగజేసి కొనుటకు నాకు అంతరాత్మ సంబంధమైన అధ్యంతరము కలదని అంటిని. ప్రమాణమును చేయుటకు మాత్రమే నేనధ్యంతర పడుచున్నానని మాజిప్రేమి అనుకొనెను. కొందరు ధృవంతులవై గాని యిహమందుగల యేవస్తువునై గాని యెంతమాత్రము ప్రమాణము చేయరు. నేనును అట్టి వాడనే అని మాజిప్రేమి అనుకొని, మీకట్టి అధ్యంతరమున్నచో సాక్ష్యమునిచ్చవలయున భావముతో చెప్పరయ్యెనని. తరువద్ద జరుగుచున్నచర్యలో నేనిధయిన తోకకమునైనను కలగజేసి కొనుటకు నాకు అంతరాత్మ సంబంధమైన అధ్యంతరమున్నదని నేను అంటిని. రెండుమాడు దినములయినప్పటికీ వారి నేను కలిసికొనవలెనని వారునాకు తెలియజేసిరి. నేనువారివద్దకు వెళ్లినప్పటికీ అసలను స్వీకరింపవలెనెట్టి, పాల్ గారూ, మీరుగల అధ్యంతరమెట్టిదో నాకు చెప్పును అని మాజిప్రేమి గారునన్నుడిరి. అయ్యో, నావంపాట్లను నడలి వెట్టి మీవద్ద సాక్ష్యమిచ్చుటకు నన్ను పిలుచుటకు మీ కేమి మాకు కలదని నేనడిగితిని. అట్టిచాక్కు కావనములో నన్నుదని వారనిరి. అట్టి అధికారమును చెలాయించుటకు తగిన కారణము కావనముతో నుండవలెను. అట్టి కారణము కలదా అని నేను మాజిప్రేమి అనుగగా వారు ఏమియు చెప్పలేకపోయిరి. అప్పుడు నేనీట్లుంటిని. అయ్యో, సాంఘికజీవము కొరకు న్యాయమునిచ్చుట యవసరము; నాజీవము సాంఘికజీవమునై నేలధారవలెనున్నది; కాబట్టి సాంఘికజీవమును వృద్ధిచేయుటకు నాజీవమును సంపాదించుటకొరకు అవసరమయిన సత్యగ్రహములన్నిటిని నేనుజేయవలసియున్నది; సాంఘికజీవముకొరకు సాక్ష్యమునిచ్చి న్యాయపరిపాలనమునకు ప్రోద్బుద్ధుడనెను. కాబట్టి సాంఘికజీవాభివృద్ధికొరకు ప్రతివ్యక్తియు యవసరమయినంత తీవ్రతగ్రహము చేయవలెను. ఆ

పును, ఆపును, నిజమే అని మాజిప్రేమి గారు రనిరి. సరేగాని ఏదయిన యొక తేనువల్ల సాంఘికజీవమునకు భంగము కలుగునని ఎవరయిన నమ్మకమునై అట్టివారు సాక్ష్యమునిచ్చుచుండదని నేనంటిని. సాంఘికజీవమున కేవిధమయిన లోటును రాకుండ నేను మాచెడును మాజిప్రేమి గారునిరి. చోరీ మొదలయిన కేసులలో మీరు సాంఘికజీవమును కాపాడుదురగాని రాజద్రోహపుకేసుల విచారణలయందు అట్టి స్థితిలో లేవు అని నేనంటిని. అదివల్ల అవి వారడిగిరి. రాజద్రోహపు కేసులో దోషిని విచారణచేయుటయే మీపనిగాని, దొరతనము వారిపనివేటేమిదా అట్టికేసును నేనుజేయవలసివచ్చినచో కారణమేమి; రాజద్రోహపుకేసును దొరతనమువారే చేయవలెను గాని మాజిప్రేమి అట్టి అధికారములేను అనుగొనుట కర్హమేమి అని నేనడిగితిని. కొన్ని రాజద్రోహపు కేసులలో దోషివైతవ్య దీనికొనుట అసమంజసము; కొన్నిటివల్ల సాంఘిక అల్లకల్లుల ములు వృద్ధిచును; ఇదియే యీదులకు కారణము. ఏ ప్రతికయినను మానవభంగ మయినచో, కేసు చేయుటవల్ల అట్టి యొక్కవర్తన వృద్ధిచును నాజీవమాత్రమే నాజీవముగా నిలిచిపోవలసియుండును. అట్లునే పూర్వానామై కేసుచేయుట వల్ల అల్లకల్లులములు పుట్టువా లేదా అనిచోతనమునామై మోచించిండుమందురు. కాబట్టి ఈవిషయమును మోచించిండు ఆధికారులు దొరతనము వారేగాని మీరు కారయ్యో అని నేను మాజిప్రేమి అనుకొనిరి. వారందుల కొప్పుకొని యీ ప్రపంచములో ననేకమంది రాజకీయవేర్తల నేనుగుడును గాని న్యాయస్థానమున సాక్ష్యము నిచ్చుటలని ఖండితముగ జెప్పినవారిని నేనెప్పుడును ఎవరగును అనిరి. నేను ఇంగ్లండులో నుండియెడల యీ కేసులో సాక్ష్యమును నేనిచ్చియుండును. ఎందువల్ల ననగా అతేకములో నుండియెడల దొరతనపు టువ్యోగుల తప్పులను దిద్దుటకు అనేవిధమైన అరకాశములుండును; అట్టి అరకాశములను మీరు మాకేప్పుడు యిచ్చివా? అని నేను వారిని ప్రశ్నించితిని. సాంఘిక పరిస్థితులకు బాధించు కేసులను దొరతనము వారు చేసినయెడల నట్టివారిలో నేను యీ కారణములవల్ల నే సాక్ష్యముల నిచ్చుటలను. అని నేనంటిని. అదియే సత్యగ్రహము.

సత్యగ్రహ మనగా ఆత్మకక్షిక్తికల్ల నిరోధించుటయే గాని కేరీరబలము నుపయోగించుట కాదు. మన దండెడు దీనించుటవల్ల కర్రకు విరుగుచున్నచో యున్నట్లే సత్యగ్రహమును మనముచేయగలిగింపవలెను. అంతియేగాని కేరీరబలమును మనము ప్రయోగింపరాదు. సర్దార్ దయాల్ సాహెబు మతీరియా అను పంజాబుజీ ప్రముఖుడొకడు రైలు వెక్కి మొదటి తరగతి బండిలో ప్రయాణము జేయుచుండెను. ఇద్దరు విరోధియుక్ సోల్దైలు ఆ బండిలో నుండి మతీరియాగారిని వెక్కి పొమ్మని; మతీరియాగారుందుల కొప్పుకొనిక పోవుచుచే సోల్దైలు మతీరియాగారితో దెబ్బలుబాటుకు సంస్థిధులయిరి; అప్పుడు మతీరియాగారు సోల్దైలుతో, అయ్యో మీరు నాకాళును కదవకలిగిన యెవల నేనీబండిలో నుండి వెక్కిపోయెను అనిరి. ఆసోల్దైలువలె ఎంతవ్రతున్నాను నేనీనకు ఆకాళును కదవలేకపోయెను కదవని నీసి వెల్లిపోయిరి. అదియే సత్యగ్రహము.

నిరోధము రెండువిధములు గల జేసువచ్చును— నైతిక నిరోధము, భౌతిక నిరోధము. సత్యగ్రహ మనగా కేరీరబలమును ప్రయోగించక పోవుటయే. కేరీరబలము నుపయోగించక పోవుటయే సత్యగ్రహము యొక్క మొదటి పద్ధతి. ఎట్టి విధముగ ప్రేరేపించ బడినను సరే కేరీరబల నిరోధమును జేయవలె సత్యగ్రహముయొక్క ప్రమాణమును జేయవలెను. అదియే మొదటి నియమము. ఎట్టి క్రమముల పాలయినను సత్యగ్రహము కేరీరబలము నుపయోగించు ప్రేరేపించు లోబడరాదు. దీనివై నే సత్యగ్రహోద్యమ జయము ఆధారపడును. ఇందు కొక ఉదాహరణమును జెప్పెదను. నుమారు 15 సంవత్సరముల క్రిందట బెంగాలు విభజనమునకు ప్రతిపూర్వావేశమును జేయుచు కొందరు బెంగాలీ యువకులు సత్యగ్రహవ్రతమును బూనిరి. కాని వీరి ప్రతిపూర్వావేశ వీరి సత్యగ్రహవ్రతమును దాటునట్లు జేయుటకు ప్రయత్నించిరి. ప్రతిపూర్వావేశము సత్యగ్రహముల క్రతమును భంగపరచి వారిని కేరీరబలము నుపయోగించునట్లు పురిగొల్పుచుండును. అట్టి ప్రేరేపించునామై వలలలో బడకుండ కాగ్రతగనుండి తరువ్వుతనియ్యవలెను దాటుకుండ ప్రతి సత్యగ్రహిణియు మేల్కొని యుండవలెను. ప్రాణిహాని రానున్నను సరే కాని కేరీరబలము నుపయోగింపరాదని యుండవలెను.

సత్యగ్రహోద్యమము యొక్క జయమును మనము యీ చట్టము అవసరమనియ కొనబడుట వల్ల తెక్క

జేయవలెను. ఈ యుద్యమపు టుద్యమము బహిష్కారములు కావు. ఆధ్యాత్మికలాభములే దీని ముఖ్యోద్దేశములు. మనవైతి కేరీరవాభివృద్ధియు, కేరీరమును మొదలయిన నుగుణములు అభివృద్ధి గాంచుటే యీ యుద్యమపు టుద్యమము. మీ యొక్క అంతరాత్మకుబాంతుట, ఆత్మ నిగ్రహము మొదలయినచో యీ యుద్యమ జయమును నూపించును. కేరీరబలము దొరతనమువారి కావసరమును దీనివేసి సంకేతమున జయముగాంచిమని యనము ఆనందింపరాదు. కాగ్రత! ఈ యుద్యమములో చేరదలచినవారు కేరీరబలము నుపయోగింపకుండ నుండవలెను. కేరీరబలము నుపయోగించుటకు ప్రయత్నించిన యెడల ఈ యుద్యమము వచ్చిపోకల్గును. సత్యగ్రహము ఒకరివల్ల చంపబడజాలదు; దాని నెవరను నాశనముజేయలేదు. కాని ఆత్మసాక్ష్య జేసిగాని ఈ యుద్యమము మరణింపవచ్చును. సత్యగ్రహము కేరీరబలము నుపయోగించిన యెడల ఈ యుద్యమము నాశనమొందును. ఎట్టి ప్రేరేపణ జరిగినను కేరీరబలము నుపయోగించింపజనదు. ఏయే కావనములను మనము మన్నింపరాదో ముందు నిశ్చయించుకొనవలెను అట్టివాని నెందుకు మన్నించలేదో ప్రతి సత్యగ్రహిణియు బోధపరచుకొనవలెను. దక్షిణాఫ్రికాలో సత్యగ్రహము జయము నొందుటకు కారణము మీరు తెలియవా? అచ్చట కొద్దియందే భారతీయులు ఉండిరి. అచ్చటి ఆన్యానుపు కావనములు ప్రతిభాంతియని బాధించెను. ఈ మధ్యకు వైరాలోనూడ సత్యగ్రహము జయమును గాంచెను. అచ్చట పంజాబులోను ప్రజలు బాధించుటలకుచేత దొరతనము వారికి కేస్తుల నిచ్చుటలను పట్టుకట్టిరి. ప్రస్తుతము మనముం దోకనము జేయుచున్న ఈ రౌలట్ చట్టములవల్ల మనజీవితముకు భంగమగుచున్నది న్యాయసమ్యక్తమయిన న్యాయస్థానము విచారణ చేసి, కాపాడు కొనుటకు దోషికి తగిన యరకాశముల నిచ్చినప్పటికీ విచారణ చేయవలెను. లేని యెడల న్యక్తిసాక్ష్యతంత్రము పోవును. ఈ సంగతి నుండవలె గ్రహించవలెను. రౌలట్ చట్టము మార్పుచేసియు; నాటి కార్యము పోయినదియు, మర్యాదగల తోకకముల తరచును వీటివల్ల భయమును బొందవలసినవలెననియు నిశ్చయించి ప్రాపెను. నా అభిప్రాయమిదికాదు విప్లవ కారులకును, అరాచకులకును మాత్రమే ఈకావనములు చెందుని కొందరుచున్నాను నేను విప్లవ కారుడను కాను; అయినను నేనికావనముల నెదిరింపవలెను. ఎందుకల్ల? ఎంత ప్రోహితమైనను న్యాయము గల హిందూ విచారణ తేసికన నిర్దోషత్యమును తెలియజేయుటకు తగినయరకాశముల కొనగవలెను. ఈయన న్యాయకావనము అట్టియరకాశముల నిచ్చుటలేదు. అందువల్ల నిరక్షమే ఈ కావనములకు ప్రతిపూర్వాముగ నే యున్నాను. విప్లవోద్యమము అవసరమైతే కావనములో స్పష్టికరింపబడలేదు.

మనము రౌలట్ కావనములకు ప్రమేయవారిలో సంపర్కములొనికనయ్య కావనములకు మాత్రమే యెదిరింపవలెను. ఈ కావనసందర్భములో నెరీరై నయినను సాక్ష్యము నిచ్చవలెనని నన్ను కోరినచో అట్టిసాక్ష్యము నిచ్చవలెనే చెప్పుదును. ఈ కావనమంతయు ఆన్యానుమైంది; కాబట్టి నాకును దానికి సంబంధము లేదు. ఈ కావనము అల్పసంఖ్యాకులవై నే ప్రయోగింపవలెను గాన అప్పుడేమి చేయవలెనని కొందరుచున్నాను. నాయకులకు పట్టుకొనుటవల్ల ఆంగ్లకావనము హెచ్చుచు కాబట్టి దొరతనమువారు వారి నేమియు అనదు. ఈ కావనము ఎవరివైనను కూడ ప్రయోగింపవలెనెడల మనమే జయించిన వారల వగుచును; కాని యీ కావనము ప్రమాణుల మీద గాక సాధారణులమీదనే యుపయోగింపవలెను. అప్పుడు మన మేమి చేయవలెను. మదరాసుకు రావాడదని నాకు దొరతనమువారు తెలుపుచేసినచో నేను తప్పక మదరాసుకుకు వచ్చెను. నన్ను మేజిస్ట్రేటు వద్దకు వెళ్లవలెనని ఉత్తరువు చేయుచు. మాజిప్రేమివద్దకు వెళ్లి మదరాసు వెళ్లవలదని యుత్తరువు జేయుట ఆన్యానుమని నేనెచ్చెమును గాని మరే విధమయిన వాదమును నేను చేయకు కొద్దివారు ఏమిచేసినను సరే. సాధారణులవై నీకావనమును ప్రయోగించినయెడల నేమిచేయవలెను? కొంత మంది యువకులు నిర్బంధించబడినారకొనును. అచ్చటకు మేము వెళ్లి ఈకావనమును మన్నింపవద్దని వారికి మేముచెబెడుము. ఈ విధముగ నే నాయకులు ఈ యుద్యమము నభివృద్ధి జేయవలెను. న్యాయమైన విచారణవల్ల నిరూపింపబడక ప్రాప్తముల పూర్వావాదు దోషియని చెప్పుటకు ఎవరివైనను ఏమి అధికారమున్నది? ఈకావనముల నెదిరించిన చాచును. ఎవరి నాయకత్వమునకైనను నేను లోబడియుంకెలను.

కొంతమంది మనము కేరీరబలమునయోగించునట్లు ప్రోత్సహింపరచుచు. మనము దానికి లోబడినచో ఈ యుద్యమము చచ్చిపోవును. ఎన్నిచును ఆత్మకక్షిక్తిని తప్ప కేరీరబలము నుపయోగింపరాదు. అట్లునే పట్టుదలతో ఏనిజేసినయెడల భారతీయులకు యులు తప్పక నెరవేరగలవు.

పిచ్చుట హిందూత్వపు రావు పంతులుగారు పాటుగాలిని అభ్యుత్థులకును వందనలు లభించిరి. తిరువార సభముగిను.

